THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 7 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

זון אויפגאנג — 6.22.
זון אונטערגאנג — 6.13.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
רערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS.

וועטער:
קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 192. Winnipeg, Oct. 1, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. רערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. מיטוואך ט׳ תשרי, תרצ״א.

פיליפ האַלזמאַן באַפרייט געוואָרן

אימפעריאַלע קאַנפעדעראַציע עפנט זיך היינט

פרעמיער ראמזי מאקדאנאלד

לאנדאן, אקט. 1.— פרעמיער ראמזי מאקדאנאלד עפנט דא היינט די אימפעריאלע קאנפערענץ און האלט די עפענונגס רעדע. נאך אים וועלן ריידן די אנפירער פון די דאמיניאן דעלעגאציעס.

די וויכטיקסטע טעמע פון דער קאנפערענץ וועט זיין — איינגערע האנדלס פארבינדונגען צווישן די פארשיידענע טיילן פון דער אימפעריע. עס ווערט אבער אויך געהאפט, אז די קאנפערענץ זאל אנגעמען וויכטיקע שריט אין דער ריכטונג פון אנטוואפענונג.

בריוו קאסטן

בת־ציון. — מיר קאנען ליידער מיט דעם ארטיקל ניט באנוגן זיך.

א בריוו פאר אייך

זיך ווענדן אין רעדאקציע פון ד. א. וו., אנגעבנדיק נומער.

מרס. ט. גארסקי, 19 קאלידזשאייט אפט., — אדער לייזער וואסערמאן, נו. 328.

ערנסטע שפאלטונגען צווישן אראבישע פירער

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, אקט. 1 (איטא). — ניט גע־קוקט אויף די גרויסע אנשטרענגונגען וואס ווערן געמאכט צו הייל דעם ברוך וואס ווערט אלץ ברייטער צווישן דעם גראנד מופטיס פארטיע און צווישן די אנהייגער פון מוזא קאזים פאשא אין דער אראבישער עקזעקוטיווע, איז דאס ביז איצט ניט געלונגען.

ווען דער היי־קאמישאנער און אונטער סעקרעטאר דראכאנד שילם קומען קיין ירושלים אין עטלאכע טעג ארום, וועלן זיי דא באגעגענען א צעטיילטע אראבי־שע עקזעקוטיווע. דער היי־קאמישאנער קומט צוריק קיין ירושלים מיט פאר־שלאגן פאר געוויסע פארלאמענטארישע ענדערונגען, און די אראבישע פירער וועלן מיט אים דארפן בארעטן זיך וועגן די פארשלאגן.

דער סכסוך צווישן די אראבישע פי־רער דרייט זיך ארום דער פראגע פון רע־פרעזענטאציווע קערפערשאפטן, ווי די איטא דערוויסט זיך פון זייער ראיעלע אראבישע קוואלן.

איטאליע וועט זיין פארטראטן ביי רעדזשיינער אויסשטעלונג

רעדזשיינע, סאסק., אקט. 1. — דער בריטישער אמבאסאדאר אין רום מעלדעט אז די איטאליענישע רעגירונג האט באר־שלאסן צו באטייליקן זיך אין דער וועלטס תבואה אויסשטעלונג אין [illegible] וועט אפגעהאלטן ווערן אין רעדזשיינע.

צוויי אידן געטויט, א סך פאר־וואונדעט און 100 ארעסטירט אין געשלעג מיט קאמוניסטן

מנין אין בערדיטשעוו פארוואנדלט אין א שלאכט פעלד, ווען יונגע קאמוניסטן באפאלן מתפללים

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואַרשע, אקט. 1 (איטא). — צוויי אי־דען זיינען געטויט געווארן, פיר ערנסט פארוואונדעט געווארן און א סך זיינען לייכט פארוואונדעט געווארן, און ארום הונדערט אידן זיינען ארעסטירט געווארן, ווי א רעזולטאט פון א בלוטיקן געשלעג אין א בערדיטשעווער מנין צוויש מיט גלידער פון ״קאמסאמאל״ (קאמוניסטי־שע יוגנט) און אידישע מתפללים, — לויט א באריכט וואס ווערט פארעפנטלאכט אין קראקאווער צייטונג "קוריער נאדזיעני".

ווי דער באריכט לויטעט, איז דער פיי־רער פון דעם אנטי־רעליגיעזן קאמפיין אין בערדיטשעוו, סאמאלאוו, וועמעס ריכ־טיקער נאמען איז זאמערפעלד, מיט א צאל יונגע קאמוניסטן, אריין אין שול און אנגעהויבן ארגומענטירן מיט די אידן וואס האבן געדאוונט.

דער רב, רבי ראפאפארט, איז צו זיי צוגעקומען און האט געצויגן זייער אויפ־מערקזאמקייט צו דעם פאקט, אז די "נע. פע. או." האט זיי געגעבן די דערלויבניש צו דאוונען.

סאמאלאוו האט דאן א שפיי נעטאן אין פנים פונ׳ם געאכטעטן רב, וואס האט שטארק אויפגעבראכט די מתפללים. די דאזיקע פראוואקאציע האט געפירט צום אויסברוך פונ׳ם געשלעג, אין וועלכן ער מיליץ האט באלד געגומען א האנט, ממית׳נדיק די אידן אן רחמנות, רבי ראפאפארט אין געווען איינער פון די פארוואונדעטע.

נאכ׳ן געשלעג האט מען געמאכט אן אביסק (זוכעניש) אין די אידישע הייר זער, און ארום א הונדערט אידן זיינען ערבייי ארעסטירט געווארן.

בריטישער בודזשעט האט ריזיקן דעפיציט

לאנדאן, אקט. 1.— פאר די זעקס חד־שים פון דעם לויפנדיקן פינאנציעלן יאר איינט דער בריטישער בודזשעט א דעפע־ציט פון איבער 81 מיליאן פונט (איבער 400 מיליאן דאלאר). דער דעפיציט פאר׳ן זעלבן פעריאד לעצטן יאר איז געווען עטוואס איבער 72 מיליאן פונט.

די הכנסה פאר דער צייט איז געווען ארום 330 מיליאן פונט, און די הוצאה — ארום 411 מיליאן פונט.

ציוניסטן ווילן ניט קיין וואל בלאק מיט אגודה

וואַרשע, אקט. 1 (איטא). — נאך א צוויי טאגיקער קאנפערענץ פונ׳ם ציר־ניסטישן וואל־בלאק איז באשלאסן גע־וואָרן ניט צו שאפן קיין בלאק מיט דער אגודה, די מזרחים זיינען פריער געווען פאר א פאראייניקונג מיט דער אגודה, אבער נאכדעם ווי יצחק גרינבוימס גרר־פע און די התאחדות זיינען שארף ארויס־געטרעטן קעגן א פאראייניקונג מיט דער אגודה, האבן די מזרחים אויך איינגע־שטימט צו שאפן א ריין ציוניסטישן בלאק.

דאס וועט פירן צו א היציקן וואל קאמ־פין אויף דער אידישער נאס, וואו אויף איין זייט וועלן זיין די ציוניסטן מיט אייניקע עקאנאמישע גרופעס, און פון דער צווייטער זייט — די אגודה מיט אנ־דערע אָרגאניזאציעס.

(::)

פרעמיער בענעט מיט באנלייטער אנגעקומענע קיין ענגלאנד

סאוטהעמפטאן, ענגלאנד, סעפט. 30.— פרעמיער בענעט און זיין פארטיע, אויף זיין וועג צו דער אימפעריאלער קאנפע־רענץ, איז אנגעקומען אהער היינט מיט דער "עמפרעס אף אוסטרייליא".

דער קאנאדער פרעמיער, אן אן אינ־טערווייו, האט דערקלערט: "איך ברייג־נג א גרוס פון גוטן ווילן און דעם צוטרוי־לאכסטן אפטימיזם. איך האף אויף בעסטע רעזולטאטן פון דער אימפעריא־לער קאנפערענץ".

אנדערע מיטגלידער פון דער דעלעגאנ־ציע האבן גערעדט אין דעם זעלבן אפ־טימיסטישן טאן.

אידישער סטודענט פאראור־טיילט פון אנטיסעמיטישן געריכט, באנגאדיקט געווארן

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ווין אקט. 1 (איטא). — אן אנגענעמע יום־כפור מתנה איז געמאכט געווארן צו דער פאמיליע פון דעם אומשולדיק פאר־משפט׳ן אידישן סטודענט האלומאן: עס איז אנאנסירט געווארן זיין באנגאדי־קונג און באפרייאונג פון געפענגעניש.

דאס איז טייל־ווייז דערווארטעט גע־ווארן, אבער דער קריזיס אינ׳ם קאבינעט האט געשטעלט די באנגאדיקונג אין גע־פאר. דער שאבער קאבינעט האט אבער ארויסגעגעבן די באנגאדיקונג איידער ער האט רעזיגנירט, און דאס איז געווען זיין לעצטער אקט.

די מעשה פיליפ האלזמאן האט אויפ־גערודערט די גאנצע אידישע עפנטלאכ־מיינונג און אויף די בעסערע עפנטלאכ־קייט אין עסטרייך. די געשיכטע איז באַ־טראכט געווארן ווי א קליינע דריפופס אפערע.

האלזמאן, דער זון פון א ריינ׳ן אידישן דאקטאר פון רינע, איז אנגעקלאגט גע־ווארן אין דערמארדן זיין איינענעם פא־טער, ווען זיי האבן שפאצירט אין דיטי־ראלער בערג, אראפשטויסנדיק אים אין אפגרונט. כאטש קיין שום באוויין קענן אים זיינען ניט געווען, האט אבער דער געריכט אין אינסברוק, אן אנטיסעמיטי־שער צענטער, אים געפונען שולדיק און פאראורטיילט אים צו 10 יאר טורמע. דאס איז קאנטעקס געטאן געווארן מיט׳ן אב־זיכט צו דערווייזן, אז אידן זיינען פא־טער־מערדער.

האלזמאן האט שפעטער געקראגן א צווייטן פראצעס, אבער ווידער אין דער זעלבער אנטיסעמיטישער שטאט, און ער איז ווידער געפונען געווארן שולדיק און איז פאראורטיילט געווארן צו א קירצערן טערמין.

אנגב - אורחא

פון מארק

על חטא שטאנו

(נאך אביסל חשבון הנפש)

די מחברים פון די על־חטא׳ס האבן ניט געהאט אין זינען דעם אידישן יחיד, נאר דעם אידישן כלל.

יעדער אידישער יחיד, איז געווען זיי־ער מיינונג, איז פאראנטווארטלאך פאר׳ן כלל, פונקט ווי דער כלל איז פאראנט־ווארטלאך פאר יעדן יחיד.

זייער נוסח אין דערפאר ניט געווען "על חטא שחטאתי", נאר "על חטא שחטאנו", — ניט פאר די זינד וואס איך האב געזינדיקט", נאר "פאר די זינד וואס מיר האבן געזינדיקט".

היינט האט דער נוסח געדארפט זיין אן אנדערער: ס׳איז ניט "שחטאתי" און ניט "שחטאנו", — נאר "שחטאו", "וואס זיי האבן געזינדיקט".

ווייל היינטיקער איר איז דערגאנגען צו אזא הויכער מדרגה, אז פון זיך טראכט ער גארנישט: ער זארגט זיך רק פאר׳ן טובת הכלל.

ס׳איז "זיי", — עפעס אן אבסטראק־טער כלל, וואס האט ניט צו טאן מיט קיין יחידים, — "זיי" דארפן אלץ. "זיי" דארפן אפהיטן געוויסע פרינציפן, "זיי" דארפן שטיין אויף א געוויסער מאראלי־שער הויך, "זיי" דארפן דורכפירן אין לעבן געוויסע אידעאלן.

דער איינציקער איד איז ריין פון עברות, ווייל ער איז פריי פון מצוות. די איינציקע מצווה וואס דער יחיד דארף מקיים זיין, איז צו העלפן דעם כלל מקיים צו זיין מצוות, — און דאס טוט יעדער איד אונזערער . . .

* * *

ביי א בשר־כשר פארזאמלונג דא אין שטאט, דערציילט מיר, האט זיך איינער פונ׳ם פובליקום באזונדערס געהיצט, און זיינען שר האט געקראגן דאס וואָרט, האט ער דערקלערט:

"נו, איך פאר זיך קויף פלייש ביי אי־טאנס, און איך קאן גוט אויסקומען מיט ״בשר קווישט״. אבער די מאסן וויל דאך כשר׳ע פלייש, און״ . . .

דאס איבעריקע איז ניט וויכטיק. פאר מיר איז בלויז נויטיק געווען צו אילו־סטרירן, ווי אידן היצן זיך פאר׳ן כלל, כאטש זיי פערזענלאך פילן זיך יוצאים מן הכלל (אויסזאמען).

אויף א ברייטערן, געזעלשאפטלאכן מאשטאב, זעען מיר דאס אין דעם, ווי די אמעריקאנער "דזשאינט" שטיצט אי־דישע שולן אין אייראפע, בעת אין אמע־ריקע גופא וואלטן זיי אזעלכע ניט נאר ניט געשטיצט, נאר זיי וואלטן זיי נאך באקעמפט, — ווייל מ י ר דארפן דאס ניט . . .

און פונקט אזוי האבן מיר דא היציקע פארטיידיקער פונ׳ם קאמוניסטישן רוס־לאנד, ווייל — קאמוניזם איז "פאר זיי" א גוטע זאך.

* * *

אבער אזוי איז עס אין דער גאנצער ליינג און ברייט פון אונזער געזעלשאפט־לאכן לעבן.

אונזערע אידן גיבן גרויסע סומען אויף שולן, בתי־מדרשים און טעמפלען, ווייל מען דארף עס צו פארהיטן אידישקייט, — און אליין שמעקן זיי אפילו ניט אריין אהינצו.

אידן גיבן געלט אויף ארץ־ישראל און זיינען היציקע ציוניסטן, ווייל זיי ווילן האבן א "אידישע נאציאנאלע היים", כאטש פאר זיך אליין וועלן זיי פארבליי־בען גאנץ צופרידן מיט זייערע פריוואטע "פול מאדערנע" היימען אין גלות.

אידן היצן זיך בציכוז פאר סאציא־ליזם און פאר הויכע סאציאליסטישע פרינציפן, בעת אין פריוואטן לעבן גייען זיי אין פוק היפוך צו די זעלבע פרינ־ציפן וואס זיי פארטיידיקן אזוי ווארים, — ווייל דעם סאציאליזם דארפן זיי ניט פאר זיך, נאר פאר אימעצן אנדערש.

אידן קעמפן ביז בלוט פאר העברי־איזם, כאטש אליין קאנען זיי ניט א קאץ אין עק פארבינדן אין העבריאיש, און מאכן קיין שום פארזוך ניט אויסצולערנען זיך עס, ווייל דעם העבריאיזם דארפן זיי פאר׳ן כלל, און ניט פאר זיך אליין.

און דאס זעלבע קעמפן אנדערע אידן פאר׳ן אידישיזם, "אין פרינציפ", ווייל זיי אנערקענען עס פאר א גרויסן אידע־אל, וואס האט צו זיי פערזענלאך א קליי־נע שייכות.

אדער וואס מכוח פראדוקטיוויזאציע? וויפיל פון די אידן וואס שרייען אמ־ד העכסטן וועגן דער נויטווענדיקייט צו פארוואנדלען דאס אידישע פאלק אין פראדוקטיווע ארבעטער, לערנען זייערע אייגענע קינדער צו ווערן פאבריק ארבע־טער אדער פארמערס?

* * *

א כלל, ווערט אנגענומען, איז א סכום פון א סך פרטים, א סך יחידים צוזאמען שטעלן צונויף א כלל.

ביי אונז ווייס איין נאט ווי אזוי עס שטעלט זיך צוזאמען דער כלל, — ווען יעדער איד פאר זיך איז א ווצא מן הכלל, און ער איז פריי פון אלע מצוות און פון אלע עברות.

זיינען מיר דאך אבער טאקע אנדערש פון אנדערע פעלקער.

מיר זיינען, דאכט זיך מיר, גאר איני־גאנצן אן אויסגעטראכט פאלק, — דאס האבן אונז אנטיסעמיטן אויסגעטראכט, כדי צו האבן וועמען צו שלאגן, און זיי האבן אונז אויך איינגעשמועסט אז מיר זיינען דא . . .

און מיר האבן שוין אויסגעטראכט אן אכסטראקטן כלל, וואס דארף אלץ, כדי מיר זאלן עס אים צושטעלן, און אזוי האָ־בען א בארעכטיקונג פאר אונזער לעבן אויף דער וועלט.

ווי די מעשה איז, אבער מיר האבן מער ניט וואס צו קלאפן אין הארצן "על חטא שחטאנו". מיר דארפן זאגן "על חטא שחטאו", ווייל מיר אליין ווילן גארנישט, דארפן גארנישט און זינדיקן ניט קיינמאל . . .

אנטדעקונג פון בעריליום מעטאל אין מאניטאבא קאן האבן קאלאסאלע באדייטונג פאר אינדוסטריע

פון טאראנטא, קומט אן די מעלדונג, אז א שארפע אי אין די מינען קריינן דארטן בריטישע אן אמעריק מאכט א שטארקן רושם די. אנטדעקונג פונ׳ם בעריליום מעטאל א הונדערט מייל נארד־וועסט פון ווינ׳יפעג. ווי פראפעסאר ט. ל. וואקער, פראפעסאר פון מינעראלאג־ניע אין טאראנטער אוניווערסיטעט, דער־קלערט, איז די אנטדעקונג די רייכסטע אין דער וועלט.

בעריליום איז א מעטאל וואס וועגט האלב פון אלומינום און איז דריי מאל שטארקער. אויסער דעם האט ער די איי־גענשאפט, וואס א קליינער פראצענט פון אים ארייננעמישט אין וועלכן ס׳איז אנ־דער מעטאל, פארהארטעווט יענעם מע־טאל אין זייער א גרויסער מאס. אזוי, ווען מען מישט אריין 2 פראצ. בעריליום אין אייזן, ווערט זי דריי מאל האר־טער, און 4 פראצענט בעריליום אין אייזן פאר־וואנדלט עס אין א מעטאל וואס איז אזוי הארט, ווי די בעסטע שטאל.

בעריליום, מיט זיין לייכטקייט און שטארקייט, איז זייער גוט פאר ראפלאנ־גען, לופט־שיפן. אוטאמאבילן און אוי־טאמאביל טיילן, — אין ריינער פארם אדער ווי א צומיש צו פארהארטעווען אנ־דערע מעטאלן. ער איז אויך פון גאר גרוי־סער באדייטונג פאר דער שטאל אינדוס־טריע.

עס ווערט פארשטאנען, אז א שארפע קאנקורענץ צווישן בריטישע און אמעריק־קאנער קאפיטאליסטן גייט אן פאר׳ן קאנטראל פונ׳ם בעריליום פעלד ארום ווינ׳יפעג.

(::)

דייטשע רעגירונג זוכט צו רעארגאניזירן אירע פינאנצן

די רעגירונג אנאנסירט, אז זי האט צוגעגרייט א פראגראם פאר׳ן ריינסטאג צו פרובירן לייזן דייטשלאנדס דרינגענ־דיקע עקאנאמישע פראבלעמען. דאס פרא־גראם, ווערט פארשטאנען, איז קאנצלער בריונינג אנטשלאסן דורכצופירן, ווען עס זאל אפילו צוליב דעם נויטיק זיין איני־ציפירן א דיקטאטור.

דאס פראגראם באטאנט אז דייטשלאנד מוז נויטיק אום לעבן רעארגאניזירן אי־רע פינאנצן. די רעגירונג דערקלערט אז די ארבעטסלאזיקייט שטיצע איז ניט קיין לייזונג פאר דער ארבעטסלאזיקייט און אז זי האט בדעה גרינדלאך צו ענ־דערן די פינאנציעלע אדמיניסטראציע, באזונדערס דעם שטייערן פראגראם.

ווייזט זיין פרוי און קינדער פרינציפן פון עלעקטריק און פאלט טויט פונ׳ם שטראם

שיקאגא, סעפט. 30. — כדי צו פאר־ווירקלאכן א געוויסע זאך, דארף מען האבן טעאריע, פראקטיק און א ביסל — שכל.

דזשאזעף רינעראַ, 32 יאר אלט, האט זיך ארומגעטראגן מיט א געוויסער טע־אריע - וועגן עלעקטרישער קראפט. קיין פראקטיק ווייזט אויס האט ער ניט גע־האט, און שכל? מען טאר אויף אים איצט ניט ריידן, ווייל ער איז שוין איצט א בר־מינן.

דער פארשטארבענער האט געוואלט דעמאנסטרירן פאר זיין ווייבל און פאר זיינע דריי קליינע קינדער דעם "פרינציפ פון עלעקטריק". לויט זיין טעאריע איז אויסגעקומען: אז עלעקטרישע קראפט קאן ניט האבן קיין ווירקונג אויף א מענש־לאכן קערפער, אויב דער מענש באריהרט בלויז איין לעבעדיקן דראט אויף איין מאל, און ער האט טאקע די דאזיקע טע־אריע דעמאנסטרירט. ער האט ארויפגע־קלעטערט אויף אן עלעקטרישן סלופ און ער האט מיט אים האנט באריהרט א לע־בעדיקן עלעקטרישן דראט. דער רעזולטאט איז געווען, אז זיין טעאריע איז געווען דורך און דורך א פאלשע. ווייל שפע־טער מיט א מאמענט איז ער געלעגן אויף דער ערד א טויטער.

רינעראַ האט וויזט אויס פארזיגן א דאזיקע פראווא־קאציע האט געפירט צום אויסברוך פונ׳ם געשלעג, אין וועלכן ער מיליץ האט באלד געגומען א האנט, ממית׳נדיק די אידן אן רחמנות, רבי ראפאפארט אין געווען איינער פון די פארוואונדעטע.

נאכ׳ן געשלעג האט מען געמאכט אן אביסק (זוכעניש) אין די אידישע הייר זער, און ארום א הונדערט אידן זיינען ערבייי ארעסטירט געווארן.

(::)

"בילדינג פערמיטס" געפאלן אין ווינ׳יפעג

פון דעם ערשטן יאנוואר ביז היינטיקן טאג, זיינען ארויסגעגעבן געווארן דער־לויבענישן (פערמיטס) צו בויען געביידעס אין ווינ׳יפעג אויף דער סומע פון פינף מיליאן, 972 טויזנט און 400 דאלאר, אין פארגלייך צו 9 מיליאן, 497 טויזנט און 50 דאלאר פאר דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר.

כלויז זיבן אפארטמענטס זיינען היינ־טיקן זומער געבויט געווארן אין ווינ׳יפעג אין פארגלייך צו 26 אפארטמענטס לעצ־טען יאר.

בסך הכל זיינען ביז היינטיקן טאג ארויסגעגעבן געווארן 1.742 דערלויבנ־נישן אויף 1.829 געביידעס אין פאר־גלייך צו 2.119 פערמיטס אויף 2.292 געביידעס פאר דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר.

ניי קווינס טעאטער טרופע עפנט סע־זאן מארגן אוונט

מארים קראנער

זשאנעט פאסקעוויטש

די נייע טרופע יוניאן אקטיאָרן און אקטריסעס, אנגעפירט פון די באקאנטע שווישפילער, מארים קראנער און זשאנעט פאסקעוויטש, וועלן מארגן אוונט (מוצאי יום־כפור) דערעפענען דעם אידישן טע־אטער סעזאן אין ווינ׳יפעג, אין קווינס טעאטער, מיט א שיינער לענבס־בילד "אין ראד פון לעבן" אין דריי אקטן, פון בן יוסף.

צוזאמען מיט זיי וועלן אויפטרעטן די באקאנטע שווישפילער מארים זילבער־שטיין, איזידאר קליין, דימיי ראפאפארט, מארים אפעל און סעמועל פויגלנעסט; פרויען: עני שאפירא, סילי ליפצין, פורל פויגלנעסט, פאולין שייפער און סארא קראנער.

דאס פארוואלטונג בעט אונז צו מעלדן, אז זיי וועלן זיך באמיען אנצופאנגען די פארשטעלונגען אין צייט — 8.30 אונט, זיי בעטן די קווינס טעאטער פאט־ראנזירער צו קומען מארגן אין צייט, כדי די פארשטעלונג זאל קאנען אנגע־פאנגען ווערן פונקט 8.30.

פרייטאג און שבת, דעם 3טן און 4טן אקטאבער וועט אויפגעפירט ווערן "קע־ניגן פון מיין הארץ", זייער א שיינע אפע־רעטע מיט שיינער אידישער מוזיק און דריי אקטן פון וויליאם סיגאל.

אלע דריי פארשטעלונגען וועלן אויפ־געפירט ווערן פון מארים קראנער, מוזיק פון סעמועל פויגלנעסט און אויסגעשטא־טעט פון איזידאר קליין.

מארים קראנער, דער "לידינג" מאן פון דער דאזיקער טרופע און זשאנעט פאסקעוויטש, די "לידינג לידי", זיינען ביידע אנגעזעענע מיטגלידער אין דער אידישער טעאטער וועלט און עס איז צו ערוואַרטן אז מארגן אוונט, צו דער ערשטער אויפפירונג, וועט פארמוגן דער רעדער פלאץ אין קווינס טעאטער.

לארד בירקענהעד, באַרימטער ענג־לישער שטאטסמאן געשטארבן

לאנדאן, סעפט. 30. — לארד בירקע־הענד, באַרימטער בריטישער שטאטסמאן, איז דא היינט געשטארבן פון א פארצוי־נענער לונגען קראנקהייט. ער איז געווען 58 יאר אלט.

לארד בירקנהערד נאמען איז פריער גע־ווען פרעדריק ערווין סמיט. ער איז גע־וגען א קינד פון ארימע עלטערן, און האט דורך זיינע אויסערגעוויינלאכע פעאיקיי־טען דערשלאגן זיך צו איינער פון די אנ־געזעענסטע פאזיציעס אינ׳ם פאליטישן און געזעלשאפטלאכן לעבן פון לאנד.

פרעדריק ערווין סמיט האט אנגעפאנ־גען זיין קאריערע ווי אן אדוואקאט, און האט גלייך געמאכט א גוואלדיקן רושם מיט זיינע גלענצנדע אראטאָרישע פעאי־קייטן, מיט דער שנעלקייט מיט וועל־כער ער פלעגט אויפכאפן זאכן און מיט זיין גרויסער באהאוגקייט אין די געזעצן.

אין די מלחמה יאָרן, בעת דעם אויפ־שטאנד אין אירלאנד, איז ער געווען פראקוראר ביים פראצעס פון סער ראָ־דזשער קייסמענט, וועלכער איז פאראור־טיילט געווארן צו דער תליה פאר פאר־ראט. אין 1919 איז ער געווארן לארד היי טשענסעלאָר אין דער קאנסערוואטי־ווער רעגירונג, און פון 1924 ביז 1929 האט ער פארנומען דעם פאסטן פון מי־ניסטער פאר אינדישע ענינים אונטער עקס־פרעמיער סטענלי באלדווין.

(::)

"אליין יום כפור נאך כל־נדרי"

א ספעציעלער ערב יום־כפור ארטיקל

— פון —

הרב א. זילבערשטיין

היינט — אין "דאס אידישע וואָרט"

מיטוואך ט׳ תשרי, תרצ״א.

ערנסטע שפאלטונגען צווישן אראבישע פירער

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, אקט. 1 (איטא). — ניט גע־קוקט אויף די גרויסע אנשטרענגונגען וואס ווערן געמאכט צו הייל דעם ברוך וואס ווערט אלץ ברייטער צווישן דעם גראנד מופטיס פארטיע און צווישן די אנהייגער פון מוזא קאזים פאשא אין דער אראבישער עקזעקוטיווע, איז דאס ביז איצט ניט געלונגען.

ווען דער היי־קאמישאנער און אונטער סעקרעטאר דראכאנד שילם קומען קיין ירושלים אין עטלאכע טעג ארום, וועלן זיי דא באגעגענען א צעטיילטע אראבי־שע עקזעקוטיווע. דער היי־קאמישאנער קומט צוריק קיין ירושלים מיט פאר־שלאגן פאר געוויסע פארלאמענטארישע ענדערונגען, און די אראבישע פירער וועלן מיט אים דארפן בארעטן זיך וועגן די פארשלאגן.

דער סכסוך צווישן די אראבישע פי־רער דרייט זיך ארום דער פראגע פון רע־פרעזענטאציווע קערפערשאפטן, ווי די איטא דערוויסט זיך פון זייער ראיעלע אראבישע קוואלן.

(::)

צו גאסט אין שטאט

מר. פיטער פעלדמאן, זון פון מרס שרה פעלדמאן, 769 מעגנוס עוועניו, פרי־ער פון ווינ׳יפעג און איצט אין סאסקאטון איז איצט א גאסט אין ווינ׳יפעג. ער וועט דא פארבריינגען ביז נאך יום־כפור.

גזעזלשאפטלאכע ארבעטן פאר מא־ניטאבא באשטימט געווארן

אטאווא, אקט. 1.— פרעמיער ברעקען האט דערגרייכט אן אפמאך מיט דער פע־דעראלער רעגירונג וועגן מאניטאבעס טייל פון 900 טויזנט דאלאר פון דעם 20 מיליאן דאל., ארבעטסלאזיקייט פאנד, מיט דעם געלט וועלן, צווישן אנדערש געשטיצט ווערן פאלגנדיקע ארבעטן:

ריזיקע אימפעריאלע געביידע אין ווינ׳יפעג

א קייט פון אימפעריאלע געביידעס אין מאנטרעאל, טאראנטא, ווינ׳יפעג און וואנקאווער ווערט געפאנגען פון אים־טערן סינדיקאט, וועמעס פארטרעטער, ע. ל. פערלי, איז די טעג געווען דא אין שטאט.

לויט׳ן פלאן דארף די ווינ׳יפעגער גע־ביידע קאסטן צווישן אנדערהאלבן און צוויי מיליאן דאלאר.

דער צוועק פון די געביידעס דארף זיין צו אנטוויקלען מער דעם אינטערא־אימפע־ריאלן האנדל. אין די געביידעס וועלן אויסגעשטעלט ווערן סחורות פון אלע טיי־לען פון דער בריטישער אימפעריע, און עס וועלן זיך געפינען אפיסעס פון ברי־טישע פירמעס, דורך וועלכע עס דארף זיך אנטוויקלען דער האנדל צווישן קאנאדע און אנדערע טיילן פון דער אימפעריע.

די ערשטע געביידע פון דעם סארט וועט ווערשיינלאך אויפגעשטעלט ווערן אין טאראנטא, און די צווייטע אין ווינ׳יפעג.

ריזיקע אימפעריאלע געביידע אין ווינ׳יפעג

א קייט פון אימפעריאלע געביידעס אין מאנטרעאל, טאראנטא, ווינ׳יפעג און וואנקאווער ווערט געפאנגען פון אים־טערן סינדיקאט, וועמעס פארטרעטער, ע. ל. פערלי, איז די טעג געווען דא אין שטאט.

לויט׳ן פלאן דארף די ווינ׳יפעגער גע־ביידע קאסטן צווישן אנדערהאלבן און צוויי מיליאן דאלאר.

דער צוועק פון די געביידעס דארף זיין צו אנטוויקלען מער דעם אינטערא־אימפע־ריאלן האנדל. אין די געביידעס וועלן אויסגעשטעלט ווערן סחורות פון אלע טיי־לען פון דער בריטישער אימפעריע, און עס וועלן זיך געפינען אפיסעס פון ברי־טישע פירמעס, דורך וועלכע עס דארף זיך אנטוויקלען דער האנדל צווישן קאנאדע און אנדערע טיילן פון דער אימפעריע.

די ערשטע געביידע פון דעם סארט וועט אויך דער האנדל פון דער אימפעריע. אין וואנקאווער, און די צווייטע אין ווינ׳יפעג.

ריזיקע אימפעריאלע געביידע אין ווינ׳יפעג

א קייט פון אימפעריאלע געביידעס אין מאנטרעאל, טאראנטא, ווינ׳יפעג און וואנקאווער ווערט געפאנגען פון אים־טערן סינדיקאט, וועמעס פארטרעטער, ע. ל. פערלי, איז די טעג געווען דא אין שטאט.

לויט׳ן פלאן דארף די ווינ׳יפעגער גע־ביידע קאסטן צווישן אנדערהאלבן און צוויי מיליאן דאלאר.

דער צוועק פון די געביידעס דארף זיין צו אנטוויקלען מער דעם אינטערא־אימפע־ריאלן האנדל. אין די געביידעס וועלן אויסגעשטעלט ווערן סחורות פון אלע טיי־לען פון דער בריטישער אימפעריע, און עס וועלן זיך געפינען אפיסעס פון ברי־טישע פירמעס, דורך וועלכע עס דארף זיך אנטוויקלען דער האנדל צווישן קאנאדע און אנדערע טיילן פון דער אימפעריע.

די ערשטע געביידע פון דעם סארט וועט אויך דער האנדל פון דער אימפעריע. אין וואנקאווער, און די צווייטע אין ווינ׳יפעג.

פנחס רוטנבערג וועט ניט רעזיגנירן פונ׳ם וועד לאומי

ירושלים, אקט. 1 (איטא). — עס ווערט פארשטאנען, אז פנחס רוטנבערג האט אויפגעגעבן זיין באשלוס צו רעזיג־נירן פון דער פארוויצערשאפט פון וועד לאומי, נאך א זיצונג פון דער עקזעקו־טיווע דורכגעפירט זונטאג אין תל־אביב היינטער פארמאכטע טירן. ביי דער זיצונג איז געווען קאל. קיש, ווי א פארטרעטער פונדער אידישער אגענטור.

רוטנבערג האט זיך צוריקגעקערט פון דער זיצונג פון דעמאקראטישן קאמיטעט אין בערלין א שטארק אנטוישטער דער מיט, ווי ער זאגט, וואס די פירער פון דער אידישער אגענטור, איינשליסנדיק דר. ווייצמאן, האבן פארפעלט צו אנערקענען די ערנסטקייט פון דער אידישער לאגע אין ארץ־ישראל, באזונדערס בנוגע דעם קומענדיקן באריכט פון לארד סימפסאן.

וועלכער ווערט דערווארטעט צו רעקא־מענדירן באזונדערס די באשריינקונג פון לאנד פארקויפן צו אידן.

ביי דער ערשטער זיצונג פונ׳ם וועד לאומי נאך זיין צוריקקער, האט פנחס רוטנבערג געצייגט א נויגונג אנצונעמען א פאליטיק פון דערווייטערן דעם אידישן ישוב אין ארץ־ישראל פון דער אגענטור. ביי דער זונטאגדיקער זיצונג האט ער אבער אנגענומען א סך א מעסיקערע שטעלונג.

אויף רוטנבערגס רעקאמענדאציע, האט דער וועד לאומי באשלאסן איינצופירן אן אפמאך צווישן ארבעטס געבער און אר־בעטער פאר א געצוואונגענעם בורדים געריכט אויסצומיידן סטרייקס און לא־קאוטס.

ריזיקע אימפעריאלע געביידע אין ווינ׳יפעג

א קייט פון אימפעריאלע געביידעס אין מאנטרעאל, טאראנטא, ווינ׳יפעג און וואנקאווער ווערט געפאנגען פון אים־טערן סינדיקאט, וועמעס פארטרעטער, ע. ל. פערלי, איז די טעג געווען דא אין שטאט.

לויט׳ן פלאן דארף די ווינ׳יפעגער גע־ביידע קאסטן צווישן אנדערהאלבן און צוויי מיליאן דאלאר.

דער צוועק פון די געביידעס דארף זיין צו אנטוויקלען מער דעם אינטערא־אימפע־ריאלן האנדל. אין די געביידעס וועלן אויסגעשטעלט ווערן סחורות פון אלע טיי־לען פון דער בריטישער אימפעריע, און עס וועלן זיך געפינען אפיסעס פון ברי־טישע פירמעס, דורך וועלכע עס דארף זיך אנטוויקלען דער האנדל צווישן קאנאדע און אנדערע טיילן פון דער אימפעריע.

די ערשטע געביידע פון דעם סארט וועט אויך דער האנדל פון דער אימפעריע. אין וואנקאווער, און די צווייטע אין ווינ׳יפעג.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

יום-כפור'דיקער נאַציאָנאַל פאָנד קאַמפּיין

ווי אַלע יאָר, וועט אויך דעם יום-כפור דורכגעפירט ווערן אין אַלע שולן און מנינים דאָ אין שטאָט אַ קאַמפּיין פאַר'ן נאַציאָנאַל-פאָנד, — אַ קאַמפּיין, וואָס האָט פאַר די לעצטע יאָרן אַריינגעבראַכט באַדייטנדיקע הכנסות פאַר דעם דאָזיקן פאָלקס פאָנד, מיט וועלכן דער באָדן פון ארץ-ישראל ווערט אויסגעלייזט פאַר'ן אידישן פאָלק.

ווי דער מנהג איז ביי אונז געוואָרן, וועט יעדער מתפלל געפינען אויף זיין פּלאַץ אַ נאַציאָנאַל-פאָנד ביכעלע, מיט באַזונדערע סימען פאַר-צייכנט אויף די בלעטלאַך. פון יעדן איינעם ווערט דערוואַרטעט, אַז ער זאָל מנדב זיין אַ געוויסע סומע, לויט זיינע אומשטענדן. פאַרבייגנדיק דאָס בלעטל אויף וועלכן די סומע וואָס ער זאָגט צו איז באַצייכנט, די נאַציאָ-נאַל-פאָנד טוער וועלן דערנאָך, נאָך יום-כפור, באַזוכן אים און וועלן איינ-קאַסירן זיין נדר.

דער אידישער עולם ווערט געבעטן בייצוטראָגן זייער נדבה מיט אַ ברייטער האַנט. צו דערמעגלאַכן דעם נאַציאָנאַל-פאָנד אויסצוקייפן וואָס מער באָדן אין ארץ-ישראל.

דער צוויטיקן שטייט איצט אויפ'ן שוועל פון אַ נייער עפּאָכע פון וויכטיקע פּראַקטישע אַרבעטן אין ארץ-ישראל. פון אַלע אַרבעטן איז די אויסלייזונג פון די וויכטיקסטע, ווייל דאָס שאַפט דעם סאַמע באַזיס פון'ם אידישן ישוב אין ארץ-ישראל. דאָס לאַנד קאָן ניט ווע-רען אידיש. און קיין געזונטער, גרויסער אידישער ישוב איז דאָרטן ניט מעגלאַך, וואו די אידישע באַפעלקערונג וועט זיך דאָרטן ניט באַפעסטיקן, לאַזנדיק טיפע וואָרצלען אין'ם באָדן.

אויפ'ן באָדן וואָס איז שוין ביז איצט דערוואָרבן געוואָרן פון'ם נאַציאָנאַלפאָנד זיינען אויסגעוואָקסן בליענדיקע קאָלאָניעס, מושבי עובדים און אַרבעטער קאָמונעס. דאָס איז דער לעבנס נערוו פון'ם אידישן ישוב, און זיין ווייטערדיקער געזונטער וואָוקס איז נאָר מעגלאַך דורך דער דער-ווערבונג און באַזעצונג פון נייע לאַנד-שטחים.

די אידן פון קאַנאַדע, אין מערב קאַנאַדע בפרט, האָבן שוין דורך ממשות'דיקע מעשים אויסגעדריקט זייער באַזונדער סימפּאַטיע צו דער נאַציאָנאַל-פאָנד אַרבעט. עס ווערט דערפאַר דערוואַרטעט, אַז דעם דאָזיקן יום-כפור, ווען די אידן אין די שולן מאַכן השבון הנפש און זוכן אויסלייר-טערונג, וועלן זיי ניט פאַרפעלן צו טאָן אין דער פילסטער מאָס זייער חוב צום נאַציאָנאַל-פאָנד.

די נייע "קאַר פעירס"

ווי מיר האָבן פאַראויסגעזאָגט מיט אַ פּאָר חדשים צוריק, ווען עס איז איינגעפירט געוואָרן אַ געהעכערטער, זיכן-סענטיקער "פעיר" אויף ווייניפּעגער טראַמוויי, האָט די העכערונג ניט פאַרבעסערט די לאַגע פון די טראַמוויי, נאָר זי נאָך אַמאָל אַרויסגעוויזן, פאַרבייגנדיק דאָס בלעטל אויף וועלכן די סומע וואָס ער זאָגט צו איז באַצייכנט. די נאַציאָ-נאַל-פאָנד טוער וועלן דערנאָך, נאָך יום-כפור, באַזוכן אים און וועלן איינ-קאַסירן זיין נדר.

דער אידישער עולם ווערט געבעטן בייצוטראָגן זייער נדבה מיט אַ ברייטער האַנט, צו דערמעגלאַכן דעם נאַציאָנאַל-פאָנד אויסצוקייפן וואָס מער באָדן אין ארץ-ישראל.

דער צוויטן שטייט איצט אויפ'ן שוועל פון אַ נייער עפּאָכע פון וויכטיקע פּראַקטישע ארבעטן אין ארץ-ישראל. פון אַלע אַרבעטן איז די אויסלייזונג פון די וויכטיקסטע, ווייל דאָס שאַפט דעם סאַמע באַזיס פון'ם אידישן ישוב אין ארץ-ישראל. דאָס לאַנד קאָן ניט ווע-רען אידיש. און קיין געזונטער, גרויסער אידישער ישוב איז דאָרטן ניט מעגלאַך, וואו די אידישע באַפעלקערונג וועט זיך דאָרטן ניט באַפעסטיקן, לאַזנדיק טיפע וואָרצלען אין'ם באָדן.

אויפ'ן באָדן וואָס איז שוין ביז איצט דערוואָרבן געוואָרן פון'ם נאַציאָנאַלפאָנד זיינען אויסגעוואָקסן בליענדיקע קאָלאָניעס, מושבי עובדים און אַרבעטער קאָמונעס. דאָס איז דער לעבנס נערוו פון'ם אידישן ישוב, און זיין ווייטערדיקער געזונטער וואָוקס איז נאָר מעגלאַך דורך דער דער-ווערבונג און באַזעצונג פון נייע לאַנד-שטחים.

די אידן פון קאַנאַדע, אין מערב קאַנאַדע בפרט, האָבן שוין דורך ממשות'דיקע מעשים אויסגעדריקט זייער באַזונדער סימפּאַטיע צו דער נאַציאָנאַל-פאָנד אַרבעט. עס ווערט דערפאַר דערוואַרטעט, אַז דעם דאָזיקן יום-כפור, ווען די אידן אין די שולן מאַכן השבון הנפש און זוכן אויסלייר-טערונג, וועלן זיי ניט פאַרפעלן צו טאָן אין דער פילסטער מאָס זייער חוב צום נאַציאָנאַל-פאָנד.

דער כית-יתומים פריי פון חובות

צום ערשטן מאָל אין דער געשיכטע פון מערב קאַנאַדער בית יתו-מים האָט דער יערלאַכער באַריכט, אָפּגעגעבן אויף דער יערלאַכער פאַר-זאַמלונג לעצטן זונטאָג, געצייגט אַ באַלאַנסירטן השבון, אין דעפיציט.

פאַר יאָרן און יאָרן האָבן זיך די דעפיציטן געקריכן, און האָבן זיך אַזוי אָנגעזאַמלט צו אַן איינדרוקספולן ציפער פון פערצן טויזנט דאָלאַר. מיט'ן וואָוקס פון די דעפיציטן מיט יעדן יאָר, איז דאָס געוואָרן אַן ערנ-סטע געפאַר פאַר דער עקזיסטענץ פון'ם אינסטאַרט.

די צענטראַליקע יובילײ פייערונג פון'ם בית יתומים האָט געמאַכט אַ סוף צו דעם דאָזיקן אויסשטייענדיקן דעפיציט. ניט געקוקט אויף די שווערע צייטן, האָבן די מערב קאַנאַדער אידן, מיט דער היקף פון אַנדערע פריינט פון בית יתומים, געשאַפן די פולע סומע וואָס איז געווען נויטיק צו באַפרייען דעם אינסטאַלט פון זיינע אָקומולירטע חובות.

אָט דער אָפּרוף אויפ'ן אַפּיל פון'ם בית יתומים צייגט, ווי נאָענט דער אינסטאַלט איז צום האַרצן פון מערב קאַנאַדער אידן, און זייער אינ-שלאָסנקייט ניט צו דערלאָזן אים צו ליידן נויט, ווי זייער אייגענע לאַנד זאָל ניט זיין.

ס'איז אָבער נויטיק, אַז אָט די איבערגעגעבנהייט צום בית יתומים זאָל ניט דעמאָנסטרירט ווערן בלויז לכבוד אַ יום-טוב'דיקער פאַסירונג, עס וואָלט געווען זייער שלעכט, ווען דער בית-יתומים זאָל פון איצט אָן ווידער אָנהויבן זאַמלען יעדן יאָר נייע דעפיציטן, כדי דערנאָך צו באַפרי-ען זיך דורך אַ קאַמפּיין צום צוואַנציק יאָריקן יובילײ . . .

ס'איז נויטיק, אַז די אַרבעט פאַר'ן בית-יתומים זאָל זיין אַ טאָג-טעגלאַכע. און אַז די געהעריקע אָנשטריינגונג זאָל פון איצט אָן און ווייטער געמאַכט ווערן, אַז די יערלאַכע באַריכטן זאָלן יעדן יאָר זיין אָן דער פיציטן.

דאָס האָט אַ שייכות צו די אידן פון וויניפּעג, און באַזונדערס צו די אידן פון דער פּראָווינץ, זיי דאַרפן עס אָנשטריינגען זיך, אַז מער קיין יערלאַכע דעפיציטן זאָל דער בית יתומים ניט דאַרפן האָבן.

דער טרויעריקער העלד פון חברון - קאַפּיראַטאָ

פון י. איינגער, ירושלים

עס האַנדלט זיך וועגן באַשטימען דעם העלד פון דער בלוטיקער חברונ'ער עפּאָ-כע פאַר פּאַליציי-שעף אין תל-אביב. פאַר די אידן איז די פיגור פון דעם דאָזיקן פּאַליציסט פאַרבונדן מיט דעם שרעק-לאַכסטן צווישן שרעקלאַכעס. אָבער ניט צוויי דעם פרישן ביישווילקן און עס-פּיראַטאָ'ס נייע באַשטימונג — שרייב איך וועגן אים. ניין, וועגן קאַפּיראַטאָ קאָן מען שרייבן אין אַ פּשוט'ן מיטוואָך אָן שום סיבות, אַ ווייטאַקלאַכער, בלוטיקער און פאַראַכטער סימבאָל פון אַ רעגירונג, פון אַ סיסטעם, פון מעטאָדן און באַציי-אונגען, און בפרט נאָך איצט די מסק-נות פון דער מאַנדאַטן-קאָמיסיע, ווען די פאַרשטייער פון דער ציוויליזירטער מעניש-הייט האָבן באַשטעטיקט דעם נאָמען, וואָס די אידן האָבן געגעבן דער ארץ-ישראל רע-גירונג: די רעגירונג פון חברון און צפת. אָך, ווי ווייטאַקלאַך עס איז געווען פאַר דעם ישוב צו לעבן און צו העדן, אַז ניט זיין אומשולדיק פאַרנאָסן פייזיש בלוט און ניט זיינע אומגעהויערע מאָראַלישע ליידן האָבן ניט געפונען קיין אָפּקלאַנג אין אינגאַנד. דער ישוב האָט זיך גע-קאָכט, געטרייסטן זיך אין דאָס, בזיונות און פאַרלומדונגען, און די ענגלענדער אין ארץ-ישראל אין דאָס לאַנד האָבן טייוועליש געשוויגן און ווייטער געטאָן זייערס: נאָך אַן ערגעדערונג, נאָך אַ שטאַך, נאָך אַ בזיון. וואָס האָט ער גע-קאָכט — אַ שוואַכער און אונטערדריק-טער — קענן גרויס בריטאַניע, ווען זי האָט געשטעלט צו איר דינסט, אום צו פאַרטיידן זיין געשריי. אַלע אירע פאַר-באַלע מיטלען: אירע עדות, אירע פאַר-שער, אירע ריכטער, איר פּרעסע און אפילו אירע יושר זאָגער. און די אַלע צור-זאַמען זיינען מיט לייב און נשמה אַר-בערגעגעבן אפילו דעם קלענסטן און ווייטסטן ענגלישן אינטערעס, צוליב וועל-כען זייער געוויסן ווערט שרעקלאַך נאָכ-געביק און, ניט פאַרטראַכטנדיק זיך, פאַרבונדן זיי דעם צדק און יושר. עס איז אַ נאַרישער שפּאַס — די אחדות פון'ם "אידישן קהל", מיט וועלכער אונזערע שונאים האָבן אונז אימער געשטאָכן די אויגן. קענן דער ענגלישער אחדות, וואָס האָט ניט קיין גרעניץ און קלייבט ניט איבער קיין מיטלען.

אָט די געשיכטע מיט דעם זעלבן קאַ-פּיראַטאָ, פאַר וועמעס אויגן מ'האָט אויס-גע'שוחט'ן ווי די שאָף 56 אידן. נאָך דעם וואָס ער האָט מיט עקל און נאַהו פון אַן אַנגלאָמאַקס געטריבן זיי פון זיך — הילפלאָזע און טויט דערשראָקענע, וועלכע האָבן שוין געפילט דאָס מעסער אויפ'ם האַלז. ער האָט זיך ניט חלילה פאַרלוירן פון וואָרעם, אומשולדיק בלוט און האָט ניט געעהיט שיסן, ווייל אַזוי איז דאָך געווען דער באַפעל פונם מלוכה-שעף ה' לויד. אָבער ווען מ'האָט נאָר גע-וואָרפן אויף — אים דעם ערשטן שטיין, האָט באַלד זיין רעוואָלווער אָנגעהויבן פון זיך צו שיסן און 6 אַדער 8 אַראַ-בער זיינען געפאַלן אויפ'ן אָרט. מילא, זיינען דאַמאָלסט געווען צווישן די ענג-לענדער נאָך אַזעלכע גבורים, וועלכע האָ-בען מיט אַן אַן רעוואָלווערן דערהאַלטן נצחונות איבער מעסער און שטיינער, און דעם נצחון פון קאַפּיראַטאָ וואָלט מען אפשר פאַרשווינגן, האָבן אָבער די חברונ'-ער אידן און צוזאַמען מיט זיי דער נאַ-צער ישוב אויפגעהויבן אַ הימל-געשריי פון בלוט און טרערן: קאַפּיראַטאָ! איז דאָך שוין געשטאַנען דער ענגלישער פּרעס טיזיש אין געפאַר, אַז דער נאָמען פון אַן ענגלישן קאָלאָניאַלן באַאַמטן זאָל זיין פאַרבונדן מיט חברונ'ער שחיטה. האָבן אַלע ענגלענדער — רעגירונגס באַאַמטע און פּריוואַטע, ווי לויט אַ באַפעל, לויט אַ צונבער וואָרט, אָנגעהויבן צו באַמבאַר-דירן לאָנדאָן, אַלע ענגלישע צייטונגען מיט נסים ונפלאות פון קאַפּיראַטאָ'ס גבורה. דאָס קאָלאָניעל מיינסטעריאָס האָט באַלד פאַרשטאַנען די שפּיל און טעלעגראַ-פיש האָט אים דער ענגלישער קעניג באַ-שאָנקען מיט אַן אויסצייכנונג פון הער-דישקייט. און נאָך דעם, וואָס דער קעניג האָט אים שוין געקרוינט האָט מען שוין ניט געאַנט, פאַרשטייט זיך, רעדן וועגן קאַפּיראַטאָ.

און איצט, צום ערשטן יאָרצייט, ווען צענדליקער אויטבאַסן האָבן געפירט חברונ'ער אידן, אַרטע פּאַטערס און מו-טערס, אַלמנות און יתומים, אויף די קב-רים פון זייערע קרושים אויף דעם חברונ-ער בית עולם אין אין משך פון עטלאַ-כע טעג געשטאַנען אַן אומאויפהערלאַכער געוויין, אין ביי יעדן איינעם פון זיי ווי-דער אַרויפגעשוואָמען דער נאָמען קאַפּי-ראַטאָ — דער סימבאָל פון חברונ'ער שחיטה, און פאַר דעם נאָנען ישוב — דער סימבאָל פון דער רעגירונגס שיטה, פון דער פאָליטישער סיסטעם. אָבער מען האָט פאַרשטיקט אין זיך, מען האָט גע-שלינגען דעם האַס און צער און געשווי-גען: פאַרפאַלן, דאָס אומשולדיקע בלוט שרייט ניט פון דער ערד און קאַפּיראַטאָ גייט מיט אַן אויפגעהויבענעם קאָפּ און קוקט חוצפה'דיק אין די אויגן.

נאָר אָט איז געקומען די מאַנדאַטן-קאָ-מיסיע פונם פעלקער בונד און האָט אַנ-געטאָפּט דאָס אָרט וואו מ'האָט אַזוי צי-ניש און יעוואיטיש פאַרגראָבן דעם אמת און גערעכטיקייט, אַזוי אויבערפלעכ-לאַך פאַרגראָבן, בלויז מיט אַ דינער שיכ-ערד פאַרשאַטן. אָבער מיט באַאַנעטן גע-היט, מ'זאָל זיך דאָרט ניט גראָבלען; און ווער עס האָט יאָ געקאָנט אַ שאַר-טאָן, ווי די מאַנדאַטן קאָמיסיע, דער האָט טאָ-קע באַלד געפינען און ענטדעקט. וואָס פאַר אַ גרויסע מאָראַלישע באַפרידיקונג האָט געגעבן די פּשוט'ע פּראָזע פון דער קאָמיסיע, אַרויסגעזאָגט אַזוי אָפן און אויפריכטיק: ענגלאַנד האָט ניט אָפּגע-היט אפילו דעם עלעמענטאַרן יסוד פון

(שלוס אויף זייט 3)

אַליין,-יום-כפור נאָך כל נדרי ...

פון הרב אשר זילבערשטיין

ר' לייזער עליע דער מלמד איז טאַקע געבאָרן געוואָרן אין דעם שטעטל, אין מינסקער גובערניע וואו ער איז געווען זעכציק יאָר מלמד.

צו אַכצן יאָר איז ער שוין געווען אַ טאַטע פון צוויי קינדער און אַ מלמד פון צוועלף קינדער און פון זיין קנעלונג ביינקל איז ער ניט אָפּגעטראָטן נאָנצע זעכציק יאָר.

ער איז געווען אַ גוטער מלמד און אַ געטרייער, און די נאָנצע שטאָט, פון קליינוואַרג ביז די וואָס זיינען געווען יונגער פון אים מיט צען יאָר, זיינען גע-ווען זיינע תלמידים.

ער איז דאָרט געבאָרן געוואָרן און פון דאָרט חתונה געהאַט און ער האָט קיינ-מאָל קיין אַנדער שטאָט ניט געזען און ער האָט זיך מכלל ניט אינטערעסירט מיט דער נאָנצער וועלט אויסערהאַלב זיין שטעטל. — פאַר אים איז געווען געווען דאָס שטעטל מיט די לאַנקעס אַרום, מיט דעם שטיק הימל וואָס איבער זיי, — דאָס שטעטל איז געווען זיין וועלט, און די פאַר הונדערט אידישע פאַמיליעס, — זיין כלל-ישראל.

דאָס שטעטל איז געווען אַ שטילס, אַ רואיקס און אַן מחלוקת און כאַטש ס'איז דאָרט געווען חסידים מיט מתנגדים איז דאָרט מער ניט געווען ווי איין בית-מד-רש, אַגב איז דאָרט געווען אַ צוואַה פון אַ צדיק אַז מ'זאָל דאָרט ניט בויען קיין אַנדער מקום-קדוש און דערפאַר, זיינען זיי געווען באַהיט פון שרפות.

אָט דער בית-מדרש איז געווען אַ שטיק פון ר' לייזער-עליע'ס "איך", — אין זיין גוף איז געלעגן זיין נשמה, און בית מדרש איז געלעגן זיין גוף מיט זיין נש-מה, און וועגן ער פלעגט אַמאָל רעדן פון שטאַרבן, פלעגט ער זאָגן: "ווען מיין צייט וועט קומען, איך וועל דאַרפן אַוועק-גיין פון בית-מדרש" — וועלכעס האָט גע-הייסן אויף זיין לשון, — אַוועקגיין פון דער וועלט.

איר האָט ניט געקאָנט צעטיילן ר' לייזער עליע מיט'ן בית-מדרש, אָט ווי איר קאָנט ניט צעטיילן קיין מענשן מיט דער וועלט. און פּונקט ווי ביי אַ מענש, איז זיין נאָנצער לעבן פאַרבונדן מיט דער ערד, אַזוי איז ר' לייזער-עליעס נאָנ-צער לעבן געווען פאַרבונדן מיט'ן בית-מדרש; זיין קינדהייט מיט זיין עלטער, זיין יער מיט זיין נחת, מיט זיינע איינ-דערוואַכונס, מיט זיינע שבתים און מיט זיינע יומים-טובים.

ווי אַלע קינדער און ווי אַלע עלטערע מענשן האָט ר' לייזער עליע ליב געהאַט יום-טובים. אָבער זיין ראָמאַנטישע נשמה האָט געפילט מער ווי יעדערער, די טי-פע סודות און וועלכע יעדער יום-טוב איז געווען פאַרווירקלט און די הויכע שירה וואָס האָט דעם יום-טוב באַגלייט, זיין זיסן טעם און באַזונדערן געשמאַק.

אָבער פון אַלע ימים טובים האָט ר' לייזער עליע ליב געהאַט יום-כפור, — שוין פון קינדהייט אָן, האָט ער געפילט אַ באַזונדער ליבע צום יום כפור, — ער האָט געהאַלטן דעם יום-טוב יום-כפור, פאַר שענער, בעסער, פריילאַכער שטימענס מיטן קאַנטשיק און שווייגן און נאָך געלה, פלעגט אים ווערן אַזוי גוט, און ער האָט נאָך מער ליב געקראָגן דעם יום-כפור.

ווייטער ער טאַקע אויף דער אמת'ן און פונדעסטוועגן נישט קיין רחמנות האָבן און דאָך אַרויס'גנב'ענען אַביסל חיי פון אונטער זיין סטענדער.

דאָן דער אויף דער נאַכט: דאָס אַרומ-גיין מיט די זאָקן איבערן חיי צווישן די קאַסטנס מיט קנאַקענדיקע ליכט און קוקן אויפ'ן באָד-גוי ווי ער נעמט אַלע מאָל, אום הגם פסח זיינען אַלע אידן מלכים, זיינען זיי אָבער יום-כפור מלאכים — און אים האָט זיך בעסער געוואָלט זיין אַ מלאך ווי אַ מלך. ווייל אַ מלך קאָן זיין אַ גוי אויך און אַ מלאך קאָן נאָר זיין אַ איד אום יום כפור.

און ווער עס האָט געזען ר' לייזער-עליע'ן יום-כפור אין שול אין זיינע על-טערע יאָרן, מיט זיין ווייסער קאַפּ, מיט זיין גרויז-גרויער באָרד, מיט זיין ווייס-געלן פּאַרמעטענעם פּנים, מיט זיין ווייסן טלית און קיטל מיט זיינע ווייסע זאָקן, דער האָט ניט נאָר געזען די שכינה רו-ען אויף אַ מענשנ'ס פּנים, נאָר האָט באַשיינפערלאַך געזען אַ מלאך דאָ אויף דער וועלט, און ניט נאָר האָט ער אויס-געזען ווי אַ מלאך, נאָר ער האָט געפילט דעם נחת-רוח מיט דער נעמשן-קדושה פון די חיות-האופנים-הקודש בשער זיי זיינגען שירה צו נאָט.

באַזונדער האָט ער דאָס אויסגעזען באַנאַכט נאָר כל-נדרי, ווייל אַ חוץ וואָס די שיין פון די גרויסע לאַמפּן מיט די הונ-דערטער וועקסענע ליכט האָבן צוגעגעבן זיין מלאכ'שן אויסזען מער ריינקייט, זיין באָרד מער ווייסקייט פון זיין אייגענע גרויס-קייט, און אַלע ימים טובים מיט'ן פסח צוואַמען זייכען ביי אים געווען קליינע ימים-טובים, און הגם פסח זיינען אַלע אידן מלכים, זיינען זיי אָבער יום-כפור מלאכים — און אים האָט זיך בעסער געוואָלט זיין אַ מלאך ווי אַ מלך. ווייל אַ מלך קאָן זיין אַ גוי אויך און אַ מלאך קאָן נאָר זיין אַ איד אום יום כפור.

און ווער עס האָט געזען ר' לייזער-עליע'ן יום-כפור אין שול אין זיינע על-טערע יאָרן, מיט זיין ווייסער קאַפּ, מיט זיין גרויז-גרויער באָרד, מיט זיין ווייס-געלן פּאַרמעטענעם פּנים, מיט זיין ווייס-טלית און קיטל מיט זיינע ווייסע זאָקן, דער האָט ניט נאָר געזען די שכינה רו-ען אויף אַ מענשנ'ס פּנים, נאָר האָט באַשיינפערלאַך געזען אַ מלאך דאָ אויף דער וועלט, און ניט נאָר האָט ער אויס-געזען ווי אַ מלאך, נאָר ער האָט געפילט דעם נחת-רוח מיט דער נעמשן-קדושה פון די חיות-האופנים-הקודש בשער זיי זיינגען שירה צו נאָט.

באַזונדער האָט ער דאָס אויסגעזען באַנאַכט נאָר כל-נדרי, ווייל אַ חוץ וואָס די שיין פון די גרויסע לאַמפּן מיט די הונ-דערטער וועקסענע ליכט האָבן צוגעגעבן זיין מלאכ'שן אויסזען מער ריינקייט, זיין באָרד מער ווייסקייט פון זיין אייגענע גרויס-קייט, און אַלע ימים טובים מיט'ן פסח צוואַמען זייכען ביי אים געווען קליינע ימים-טובים, און הגם פסח זיינען אַלע אידן מלכים, זיינען זיי אָבער יום-כפור מלאכים — און אים האָט זיך בעסער געוואָלט זיין אַ מלאך ווי אַ מלך. ווייל אַ מלך קאָן זיין אַ גוי אויך און אַ מלאך קאָן נאָר זיין אַ איד אום יום כפור.

אַ, די הייליקע נאַכט! ווען ערד און הימל, מעגט אַן מלאך, איד און נאָט, זיי-נען אַזוי נאָענט און אַזוי באַהעפט איינער צום אַנדערן! — דאָן פלעגט ר' לייזער עליע שעפן חיות און נחת אויף אַ גאַנץ יאָר, חיות פול מיט קדושה, חיות אַן אַ שיעור! — ער האָט ניט געהאַלטן אין איין זאָגן, — ער פלעגט דאָן אַרומגיין איבער'ן בית מדרש, מעשה בנעגראַל, אויף סמאַטרעווען די יונגע לייט, און פלעגט שעפן חיות פון דער דיסהאַרמאָניע פון קולות און טענער. דער זאָגט תפלות פון אַן אַלטן ירושה מחזור און וויינט, דער לערנט מסכת יומא, דער זאָגט זיך שטי-לערהייט תהלים מיט אַ הארצעדיקן נוסח, דאָ שטייען עטלאַכע יונגע לייט און זיינען איבער-דעם אַלטן חזן'ס "אמנם כן", דאָ גייט אַרום אַ איד מיט הרחבה, פאַר'מח'ט מיט אַ שמעק טאַבאַק אין האַנט און דאָ שאַרט איינער צונויף מער אַביסל היי אונ-טער אַ באַנק און לייגט זיך אַוועק אַפּרו-ען אין טלית און קיטל, און די ליכט קנא-קען אין דער בית מדרש אין פול מיט ליכט און מיט שירה, מיט קדושה און חיות.

אַבער'ן-זיבעעיק יאָר, איז ר' לייזער עליע אַלט געווען, אַבער'ן-זיבעעיק יום כפור'ס, פון וועלכע אַ פאַר און זיבעעיק ער האָט נוט. געדענקט און פינף-און-זעכציק פון וועלכע ער איז אויף געווען אין בית מדרש און ניט נאָר איז ער ניט גע-נענען אַ היים שלאָפן, נאָר ער פלעגט זיך קיינמאָל אין בית מדרש ניט לייגן און קיינמאָל קיין דרימל ניט טאָן, — אַ שאַר פאַרשלאָפן אפילו איין מינוט פון אַזאַ הייליקער נאַכט!

דאָן קומט די מלחמה און דאָן די פאַג-ראָמען און מ'הרג'ט אויס אַ האַלב שטע-טעל און די אַנדערע האַלב צעלויפט זיך, פון וועלכע מער ווי האַלב צעשטאַרבן פון הונגער און אַ קליינער טייל קערן זיך אום אין שטעטל, פּראַסט און גראַב און הפקר און יום-כפור צו כל נדרי קומט זיך קוים צונויף אַ מנין פּראַסטאַקעס און ווי מ'האָט נאָר געענדיקט מערב, זיינען זיך אַלע צע-לאָפן און ר' לייזער עליע בלייבט עלנט און פאַרלאָרן: ניטאָ קיין היי, ניטאָ קיין ליכט, ניטאָ קיין אידן, און — דאַכט זיך ניטאָ קיין יום כפור, — און ווי ער זיצט אַזוי פאַרטראַכט, קומען אַריין עטלאַכע קאַמבאַמאַלעצעס (יונגע קאָמוניסטן), זיי-נען געווען יונגע תלמידים, מיט שטעקנס און מיט פּאַפּיראָסן און נעמען אים אויס-מוסרן פאַר זיינע רעליגיעזע קאָנטר-רעוואָ-לוציאָנערע מעשים, מיט וועלכע ער מאַכט אומגליקלאַך אַ וועלט און גראַבט אונטער די יסודות פון דער רעוואָלוציע און דריקן זיך אויס אויפ'ן עקלהאַפטסטן שטיינער, אויפ'ן חשבון פון נאָט, פון דער תורה און פון יום כפור, דאָן לעשן זיי אויס די פאַר לאָמפּן, לאָזן אים איבער מיט אַיין ליכט, פייפן אויס מיט'ן מויל אַ רוסישע "פעס-ניע" און פאַרלאָזן דעם בית מדרש.

אַ, ווייל בלייבט ר' לייזער עליע זיצן מיט אַ טויטן פּנים, אָפן מויל און מיט אויסגעגלאָצטע אויגן אין דער אומענד-לאַכקייט, פאַרלאָרן און הילפלאָז, — אָט אַזוי איז געזעסן אויב ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז ער האָט אַלץ פאַרלאָרן און אָט אַזוי איז געזעסן ירמיה די נאַכט פון חורבן.

אָבער באַלד האָט ער זיך אַ כאַפּ געטאָן:

—אַ, יום טוב! יום הקדוש! די הייליקע נאַכט! — און האָט אָנגעהויבן אַרומ-שפּאַרייזן איבער'ן בית מדרש, ניט מיט זיינע כוחות, — יום כפור! אָט דער הייל-יקער טאָג! די ליכטיקע נאַכט! עס איז הייליק! עס איז ליכטיק! מענשן האָבן דאָס פאַרשוועכט, אָבער וואָס זיינען גאָר מענשן? און וואָס איז גאָר די וועלט? דאָרטן! דאָרטן! דאָרט איז דער אמת'ער יום כפור, דאָרט איז ריין, דאָרט איז הייל-יק, דאָרט איז גוט, דאָרט איז ליכטיק, דאָרט זיינען די צדיקים, דאָרט זיי-נען די מלאכים, דאָרט איז די שכינה, דאָרט איז דאָס לויטערקייט, דאָרט איז נרויס, דאָרט איז אומענדלאַך, דאָרט איז שירה, דאָרט איז ליבע, דאָרט איז חיות, דאָרט איז תענוג, חיות פון קדושה און תענוג פון דער לויטערקייט פון דער שכינה, תענוג און חיות, תענוג אַן אַ שיעור און אַן אַ ברעג, — נענוג, נענוג, איך וויל דאָ ניט זיין, אַהין, רבונו של עולם, איך וויל שוין אַהין!

ערב יום-הדין אין סיטי האַל

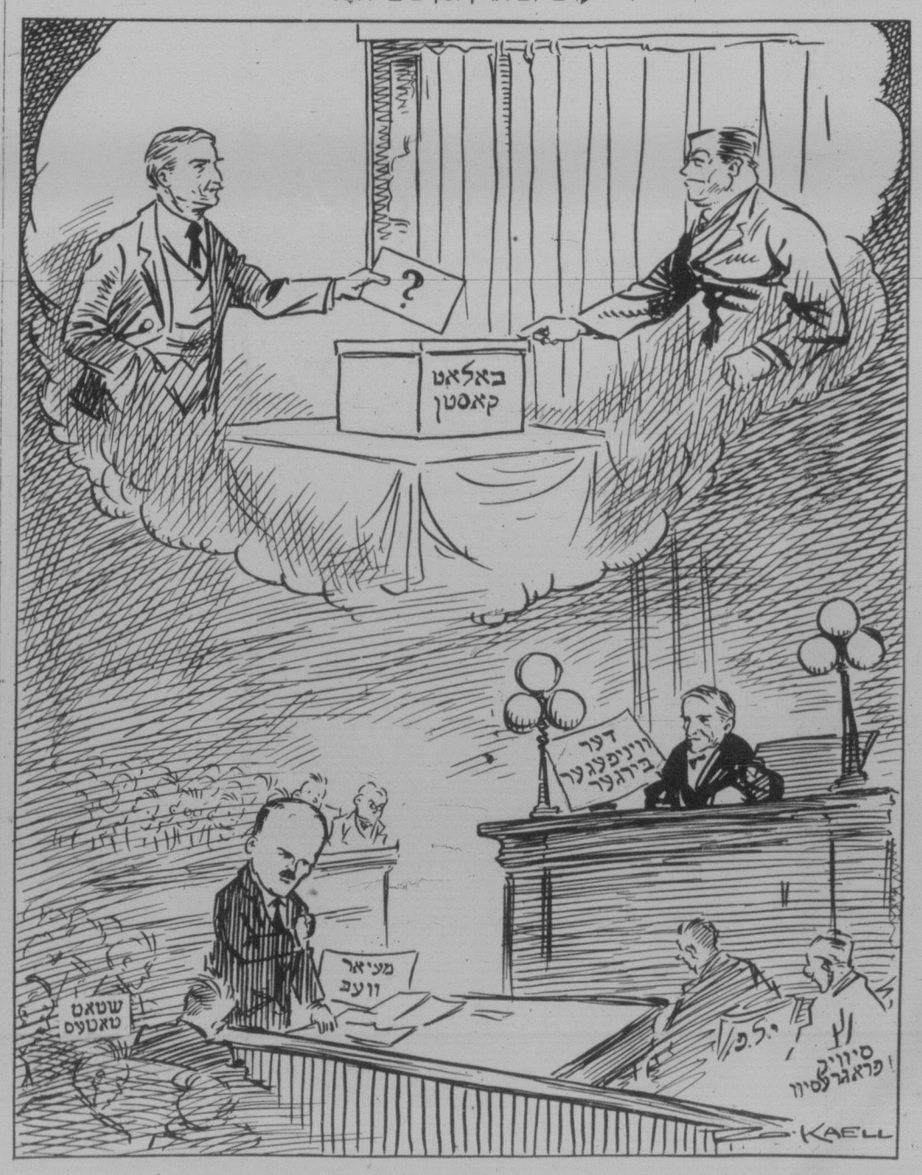

באַלד וואָלן, — די שטאַט-טאַטעס קלאַפּן זיך על-חטא און בעטן אויס אַ גוט צעטל

דאס קינד פון זינד

די געפאלנסטע מענשן און די העכסטע אידעאלע געפילן ווערן ארויסגעבראכט אין דעם ראזיקע מערקווירדיקן און העכסט שפאנענדן ראמאן.

פון א. ד.

(פארטזעצונג)

— יא, איך שווער עס דיר! — האט ער געוועדט אין גליענדער ליידנשאפט.

זי האט זיך פון אים ניט געווערט. ווען זיין האנט האט אנגעהויבן בלאנדזשען איבער איר קערפער און זי האט זיך געלאזט פון אים קושן און האלזן.

און זי האט צוגעמאכט אירע אויגן — — — — — — — — — — — — —

— דו וועסט מיך אלזא באפרייען פון יענער מיידל? — האט זי איבערגעפרעגט אין א ווײַלע ארום אלס זי האט אין שפיגל געבראכט אין ארדענונג אירע צעוואָרפענע האר און קליידער.

— געוויס, איך וועל עס טאן, מיין טייערע, — האט דער דיקער דזשים געזאגט געבנדיק נאך א קוש.

געזעטיקט פון זיין באפרידיקטער ליידנשאפט האבן זיך ביידע געזעצט לעבן טיש און האבן געווארט אויף דעם פעטער יאנקל מיט אזא רואיקער און געלאסענער מינע אזוי ווי עס וואלט צווישען זיי גארניט פאסירט.

ווען דער פעטער יאנקל איז שפעטער אריינגעקומען אין הויז האט ער געטראפען זיין טאכטער מיט דעם דיקן דזשימען אין אן ערנסטן געשפרעך. דער אלטער האט געווארפן א פארדעכטיקטן בליק אויף זיין סערע'ן. עס האט אויסגעזעען ווי ער וואלט אויף איר עפעס דערקאנט, אבער זי האט געקוקט אויף אים אזוי פריי און אזוי אפן, דאס ער

אפפירונג פאר דער בייבי וואס ווערט אנגעווענדעט

דער בייבים אידעאלע סיסטעם רעבעלירט קעגן קאסטאר אויל און שטארקע אפפיר מיטלען; עס איז אבער דא א מעדיצין וואס פאסט זיך פאר'ן קינד. און עס ארבעט שנעל און אזוי צערטלאך אז די בייבי פילט עס ניט. פלעטשערס קאסטאריא לאשמשעט אויפגערעגטע, ציטעריקע בייבים און קינדער צום שלאף און מאכט די פיבעריש פארשטאפטע אויסער ארדענונג קינדער געזונט און פריילאך, אין מיליאנען היימען היינט צו טאג. קאסטאריא איז פון ריינע גרינצייג, ניט שעדלאך און אינדארסירט פון דער מעדיציניש פראפעסיע. היט זיך פאר אימיטאציעס. די טשאס. ה. פלעטשער אונטערשריפט באצייכנט ריכטיקע קאסטאריא.

א גמר חתימה טובה

צו אלע מיינע קאסטאמערס און אלע מיינע פריינט און באקאנטע.

מיט פיל גליק צום נייעם יאר וויל איך לאזן וויסן אז איך בין גרייט איצט פאר אלערליי דרעסמייקינג אין סוטס און קאוטס צו מאכן צו די ביליקסטע פרייזן. מיין ארבעט איז גאראנטירט ווי אויך מיין נאמען, ווי יעדער ווייסט דאס, און אלעס ווערט יעצט געמאכט שנעל און ארענטלאך. מיינע פרייזן ווערן יעצט גערעכנט נאך די איצטיקע צייטן.

איך ווינש יעדן

א געזונט און גליקלאך יאר

מרס. טראט

טעלעפאן 54 765

פארוואס פעטע מענער בלייבן פעט

"דער טראבל מיט מיר, און איך גלויב, אז דאס איז דער פאל מיט 99 פון יעדע 100 מענער וועלכע געווינען וואג, איך האב ניט געהאט די ענערגיע אדער "פעפ" ארונטערצורעדוקן דאס. פארלארן דעם גאנצן אינטערעס אין יעדער געזונטער אקטיוויטעט און בלויז ארומגעגאנגען פויל זאמלענדיק די אלטע פונטן, ביז איך האב געקראגן יענעם "קרושען געפיל".

פאנגט אן צו נעמען קרושען זאלץ — דאס איז דער איינפאכסטער מיטל צו רעדוצירן — אבער נעמט זיי ניט מיט דעם געדאנק אז זיי באזיצן רעדוצירנדיקע קוואליטעטן אין זיך אליין.

דאס איז וואס זיי טוען: זיי רייניקן אויס די אומריינקייטן אין אייער בלוט דורך האלטן די געדערים, נירן און לעבער אין גלענצענדן ארבעטנדיקן צושטאנד און זיי פילן אייך אן מיט קראפט און מידלאזער ענערגיע.

אלס א רעזולטאט, אנשטאט צו ווערן איינגעזעסן אין א "איזי טשער" און אנגענומען ווערן מיט פעטס, פילט איר א פאדערונג פאר אקטיוויטעט וואס האלט אייך אין באוועגן זיך און טאן אייער געוואונשענע ארבעט צו האלטן אייך אין גוטן צושטאנד.

קרושען זאלצן זיינען דער אפ-טו-דייט פאנטאן פון יוגנט. נעמט איין-האלבע טיי לעפל אין א גלאז הייסע וואסער מארגן איינדערפרי און יעדן פרימארגן — זייט פארזיכטיק מיט די שפייזן וואס איר עסט — נעמט רעגלמעסיקע מאדעריייט עקסערסייזעס — נאכדעם פאקט נאך ווי איר וועט פארלירן פונטן וואג.

האט זיך פולשטענדיק בארויקט.

— העללא, דזשים! — האט דער פעטער יאנקל באגריסט דעם גאסט, — איך האב דיר היינט גארניט דערווארטעט, אין דער לעצטער האט זיך די חברה אנגעהויבן אפצוּוואַרפן פון מיר. א סימן אז דזשעק האט אינגאנצן אויפגעהערט צו קומען. יא, עס זיינען אנדערע צייטן, די אייער לערנען די הינער: אזא מאלאקסאס ווי דזשעק מיינט שוין אויך אז ער איז א גאנצער יא-טעבי-דאם און אז ער קאן אויסקומען אן מיר!

— איך ווייס ניט וואס מיט דזשעקן האט פאסירט, — האט דזשים געזאגט א ליגן און ער האט געגעבן סערען א ווונק אז זי זאל האלטן דאס מויל, — אבער איך פארשטיי ניט, ווארום דזשעק זאל אייך ליגן אזוי פיל אין זינען! אונזער "גענג" וועט דורך דעם ניט ליידן וואס איינער איז ארויסגעפאלן. אט האבן מיר מיט אייניקע טעג צוריק — אריינגעקראגן אין אונזער חברה צוויי נייע מיטגלידער פון דעם "רויטן איזי'ס גענג", דאס זיינען צוויי איטאליענער וואס די פאליציי קאן אזוי ווי אירע פינף פינגער. גיט אונז נאר א גוטן דזשאב וועט איר זען, ווי לייכט מיר וועלן עס דורכפירען.

— איטאליענער, — האט דער פעטער יאנקל געברומט, — איך האב מורא פאר איטאליענער; זיי זיינען גרויסע סקאנדאליסטן און נעמען זיך צו יעדער זאך מיט גוואלד. א איד איז קליגער. ער ארבעט פלינקער און פאלט ניט אריין אזוי שנעל, די איטאליענער זיינען נאר בויאנעס.

— האט נאר נישט קיין זארג, פעטער, — האט דזשים אים געטרייסט. — טאמער וועט זיך אמאל מאכן "טראבל", ווייסט איר גאנץ גוט, אז איך האב א פאליטישן "פול". איך קאן צוקומען וואו מ'דארף און קאן צערייבן יעדע קייס. איר גיט אונז נאר א גוטן דזשאב. דאס איבעריקע וועט שוין גיין ווי געשמירט.

— גוטע דזשאבס זיינען דא גענוג, — האט דער פעטער יאנקל געערדט שטיל, — איך האב צום ביישפיל געקראגן צו וויסן, אז אין ניסנ'ס פאון שאפ קאנען מיר קריגן א פעטן בּיסן. עס הייסט, אז ביי אים אין דעם גרויסן סייף האלט ער דיימאנדס און אלערליי דזשולערי אויף א קארגן פערטל מיליאן דאלאר. די באיעס גייען שוין ארום א צייט לאנג אן א שטאף ארבעט, זיי זיינען פארשמאכט און מען מוז פאר זיי אויסגעפינען עפעס א "דזשאב".

— פארוואס טאקע ניט דורכפירן דעם דאזיקן דזשאב אין יענעם פאון שאפ?

— האט דער דיקער דזשים געפרעגט צופרידן. — מען דארף נאר שיקן איינעם פון די באיעס פריער אויסקוקן דעם פלאץ.

— זאלסט גארניט זארגן, דזשים, — האט דער פעטער יאנקל געזאגט — אלעס וועט זיין אין בעסטן ארדער; און אז דער דאזיקער דזשאב וועט דורכגעפירט ווערן ווי עס דארף צו זיין, — וועט זיין חי געלעבט . . .

(פארטזעצונג קומט)

עדמאנטאן עדמאנטאן

מיס ראוז בריקנער האט געגעבן א ברידזש פארטי אין דער היים פון מר. און מרס. ס. אליאן, לכבוד מיס רעי קאנגנאף פון וואנקאווער. די פרייזן האבן געוואונען מיס סיידי ראדנונסקי, פרידאביינדער און ען וואסערמאן.

* * *

מיס נאעמי גאלדמאן, האט אויפגענומען געסט אין איר היים, ביי א "בונקא" פארטי. מיס מערי פענער פון לעדוק, און ראוז פעפערמאן האבן געוואונען די פרייזן. די פארזאמלטע האבן פארבראכט אן אמוזירנדיקן אוונט.

* * *

מרס. ל. פארגען-קאהען, וועלכע האט דורכגעמאכט אן אפעראציע אין אפגעפארן קיין לעטברידזש מיט מר. קאהען וואו זיי זיינען די געסט פון מר. און מרס. א. גארדאן. פון דארטן וועלן זיי פארן קיין וואנקאווער.

* * *

דר. און מרס. ב. שלייען, האבן זיך צוריקגעקערט פון זייער האניק-חודש רייזע. זיי וועלן מאכן זייער היים אין מונדייר, אלבערטא.

* * *

מר. אל. איזראעל פון וויניפעג איז דא צוגאסט ביי מר. און מרס. ז. איזראעל.

* * *

מר. מעקס איזראעל, פון קאלגארי, איז דא געווען ראש-השנה.

* * *

מר. און מרס. דזש. באלצאן האבן דא צו גאסט ביל עפשטיין און דזשאו קופער פון קאלגארי, וועלכע פאנגען אן צו לערנען אין אוניווערסיטעט.

* * *

מיס רעי קאנגנאף פון וואנקאווער איז דא צו גאסט ביי מר. און מרס. סיגלער.

* * *

מיס סארא יאמפאלסקי האט זיך צוריקגעקערט אהיים נאכדעם ווי זי האט דעם גאנצן זומער פראקטיצירט מעדיצין אינ'ם שפיטאל פאר גייסטיק קראנקע, אין פאנאקא.

מר. און מרס. מעקס בערנשטיין האבן דורכגעפירט א פארטי פאר זייערע פינסקער לאנדסלייט.

דעם 19טן אקטאבער וועט דער מוטער פאראיין פון תלמוד תורה דורכפירן א ברידזש און טאנץ אין תלמוד תורה.

די א. צ. א. ארגאניזאציע פירט דורך א דיסקוסיע דעם 5טן אקטאבער. פאלגנדע וועלן זיך באטייליקן: וואלף מארגאליס, מא פינסקי, בערט ראמעלסאן און ז. הארדין, איינטריט פריי.

* * *

מר. ביל וואול, פון קאלגארי, האט דערעפנט א סטאר אויף דזשאספער עווניו, וואס וועט אנגעפירט ווערן פון זיין ברודער סעם, פון עדמאנטאן.

* * *

מיס מערי הענסאן און מיס סוזי מארגאליס האבן דורכגעפירט א פארטי. מיס ען בערנשטיין האט געקראגן דעם ערשטן פרייז, פאר איר פלעפער קאסטיום, 1930, און מיס העלען סיגלער האט געוואונען א פריז פאר איר קאסטיום אלס "פלעפער" פון 1830.

* * *

א באולינג ליג האט זיך דא געגרינדעט וואס איז צעטיילט אין פיר גרופעס צו פינף מיידלאך.

* * *

מרס. דזש. סאסלאוו איז געקומען א היים פון שפיטאל, נאכדעם ווי זי האט דארטן דורכגעמאכט א קליינע אפעראציע.

* * *

מיס גרינבלאט, פון פוילן איז דער גאסט ביי איר שוועסטער און שוואגער מר. און מרס. ל. זיפערשטיין.

* * *

מר. און מרס. ל. לעווין האבן געגעבן א זיי-געזונט פארטי פאר מרס. סטרעשין, וועלכע איז אפגעפארן קיין טאראנטא. מרס. סטרעשין האט געוואוינט אין עדמאנטאן פאר די לעצטע פיר יאר. די פאלגענדע זיינען געווען אנוועזנד: מר. און מרס. מ. בערנשטיין, מר. און מרס. ב. בערנשטיין, מר. און מרס. לאזאווסקי, מר. ר. בערנשטיין, מר. און מרס. ה. לעווין, מרס. סטרעשין איז פרעזענטירט געווארן מיט א שיינעם פרעזענט.

* * *

מיס העלען און ראובי סיגלער האבן געגעבן א ברידזש פארטי פאר זייערע נאענטע פריינט. מיס פרידא ביינדער און מיס לילי ניוהויז האבן געוואונען די פרייזן.

* * *

מר. און מרס. טארנאוו און טאכטער ען, האבן זיך צוריקגעקערט פון מאניטאו ביטש, וואטרוס, סאסק., וואו זיי האבן פארבראכט דעם זומער.

* * *

דער קלוב (?) האט געגעבן א טיי אין מאקדאנאלד האטעל לכבוד מרס. טשאטרין, א געוועזענע מיטגלידערין פון קלוב.

* * *

מיס לאטי ניוהויז, האט זיך צוריקגעקערט פון סאסקאטון וואו זי איז געווען צו גאסט ביי מיס ען בראון.

יהודית

דער טרויעריקער העלד

(שלוס אויף זייט 2)

דער אידישער נאציאנאלער היים — די זיכערקייט פון לעבן און גוטס . . .

איצט קאן מען נאר באדויערן דעם ענגלישן קעניגס אויסצייכענונג, ביי וועלכער די מאנדאטן-קאמיסיע האט אוועקגענומען איר רייצענדן, מאיעסטעטישן חן: דאס איז ניט קיין מעדאל פון אייזן מעטאל, נאר פון א בלישטשענדיקן שטיקל בלעך, כדי צו פארבלענדן די אויגן. אבער אזוי נאריש און שלעכט אפגעארבעט . . .

זונטאג, דעם 5-טן אקטאבער

7.30 אוונט

אין דער גרויסער תלמוד תורה

וועט פארקומען א

פראטעסט מיטינג

וועגן דעם בוטשער טראסט

אלע די וואס זיינען פאראינטערעסירט, סיי מענער און סיי פרויען, זיינען איינגעלאדן.

די קאמיטע

בעסערע טראקס

GENERAL MOTORS PRODUCTS

TRUCK AND COACH DIVISION

155 Fort Street Winnipeg, Man.

פאר אייך און אייערע

דאס האט זיך געקאנט טרעפן מיט מיר

THE MUTUAL LIFE ASSURANCE COMPANY OF CANADA

WATERLOO, ONTARIO

Established 1869

סיימאן סמאקאטאש, פארטרעטער

Third Floor, Lindsay Bldg. Winnipeg, Man.

מיר שטעלן צו אלצדינג אין בילדינג מאטעריאל

טירן און פענסטער, לאמבער, לאטעס, שינגלס.

אינוויינקסטער פיניש לאמטקא

פויר וועניר בריק, טייל, ליים, צעמענט פלאסטער.

לאזט אונז אייך אויסרעכענען אייערע פאדערונגען

קוואליטעט און סערוויס גאראנטירט.

פינקטלאכע דעליווערי

Armitage-McBain Lumber Company LIMITED

Cor. Jasper Ave. & 93rd Street

Phone 25236

EDMONTON, ALTA.

J. ERLANGER

Optometrist

303 TEGLER BLDG.

אויגן עקזאמענירט — גלעזער צוגעפאסט איבונגען צו קארעגירן די אויגן

דר. דזשאן ע. ווילקינסאן, דענטיסט

M.D.S., L.D.S.

Phone: Office 24 665; Res. 31 693

520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

DR. R. C. GHOSTLEY

אסטעאפאטיק פיזישאן און פוס ספעציאליסט

Ste. 701 McLeod Building

אלע קראנקהייטן באהאנדלט

Phones: Office 24 541; Res. 82 068

EDMONTON ALTA.

DR. W. A. MORGAN

Dentist

דענטאל פלייטס, "ברידזש ווארק"

[illegible] פאנטיידזשעס טעאטער

102 Brown Building, Edmonton, Alta.

Ph. 24 918—Res. 25 487

בעסטע באדינונג אין שטאט

איר קאנט פארן מיט באקוועמלאכקייט אויב איר וועט קויפן אייער

גאז, אויל און גריזעס

פון אונז

קאר גריזינג און וואשינג טייערס

טייער ריפערס און אקסעסארים

Medico Service Station

"Note the Natural Turn"

W. A. LEONARD

Phone 72 436

11052 101st Street, EDMONTON

מיט פארגעניגן וועלן מיר אייך באדינען מיט

גאז, אוילס און אקסעסארים

בעסטערי סערוויס

טייער וואולקאנייזינג

קאר לאונדרי

Garneau Service Station

William Reed, Prop.

8605, 109th St., Cor. 86th Ave.

Phone 32 796

EDMONTON, ALBERTA

באהייצט אייער היים מיט ווארימער, פייכטער לופט

ס'איז געזונט און עקאנאמיש

מיר זיינען אגענטן פאר מעקלארי'ס בארימטע פויערנעס

קוילן, גאז אדער קאמבינעישאן

אפשאצונגען פריי

שיקט אונז אייער פלאן

NORWOOD SHEET METAL WORKS

9568-111 Ave. PHONE 72385

EDMONTON

ווען אייער קאר דארף אטענשאן

ברייננגט עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט

אויל, גאז, גריזינג, קאר וואשינג

טייער ריפערס, בעסטערי טשארדזשינג

און א. וו.

CLEATOR'S GARAGE

W. V. E. Cleator, Prop.

Phone 22293

10034-103rd Ave. Edmonton, Alta.

Mrs. JAMES JONES

האלסייל און ריטייל

קוואליטי פיש פון לייקס און ים

מיר דעליווערן

CITY FISH MARKET

Phone 22 531 Edmonton

עטאבלירט 1886

JACKSON BROS.

דזשועלערס, וואטשמייקערס און

דיימאנד סוחרים

ענגרייווערס

9962 Jasper Ave.

Edmonton - Alberta

טאג און נאכט באדינונג

טעלעפאן 27 535

VETERAN TRANSFER & TAXI CO.

(רעגיסטרירט)

שטאט און קאנטרי רייזעס

H. BRADER, Prop.

Office: 10750 Jasper Ave.

EDMONTON

NEW YORK OUTFITTERS, Limited

HARRY FROME, Mgr.

"אויפן ניו-יארק אופן איז לייכט צו צאלן"

ליידיס רעדי-טו-ווער

מענס סוטס און קאוטס

אייער קרעדיט איז גוט

Cor. Jasper Ave & 100th St.

Edmonton

PHOTOS

אין יעדער פאטא איז אפגעשפיגלט דער צויבער און פערזענלאכקייט פון

דער פערזאן

Phone 25 444

פאר אן אפאינטמענט

McDERMID STUDIOS LTD.

10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

אין זייער לענגערן לעבן פלוס נענייטער אויסגעצייכנטקייט און שיינקייט וואס דויערט ביז צום סוף, ווערט געפונען די אורזאך ווארום מענער פאנגען אן יעדן יאר מער ליב צו האבן.

LA FLECHE TAILORED CLOTHES

EDMONTON RUBBER STAMP CO. Limited

מאנופעקטשורערס פון

ראבער סטעמפס און קארפארעישאן סילס

10037-101A AVE.

PHONE 26 927 EDMONTON

National Blend Tea & Coffee Company

Sign of The Big Pot, Opp. The Bay

קאפע

געראסטעט און געמאלן פריש טעגלאך

אויסגעקליבענע טייען פונם נייעם קראפ

צוזאמענגעשטעלט צוצופאסן די וואסער פון דעם דיסטריקט

מעיל ארדערס העפלאכסט געבעטן

טעלעפאן 22 753

מצבות

אונזערע עקספערטן וועלן דעזיינען מצבות און מאנומענטן לויט אייערע אייגענע באשרייבונגען. אונזערע פרייזן זיינען זייער מעסיקע.

ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE CO. Limited

10702-101st ST. EDMONTON

אלצדינג צו בויען א היים

מיר הענדלען קוואליטי בילדינג מאטעריאלן

אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן

J. C. BUSGER LUMBER CO. LTD.

South Yard 8604-103 Street

West Yard 11004-124 St.

מיר ספעציאליזירן זיך אין פרעסקריפשאן ארבעט

שטענדיקע העפלאכע באדינונג

דעליווערים שטענדיק געמאכט צו יעדן טייל פון שטאט

פארסלס געשיקט אין אלע טיילן פון קאנאדע און צו דער אויסערער וועלט

פרובירט אונז אויס!

THE SUN DRUG STORE

PHONE 21 219

COR. NINTH & JASPER Opp. C.P.R. Depot EDMONTON, ALTA.

נעשאנאל קליידער

אייער בעסטער אינוועסטמענט פאר יעדער אנגעלעגנהייט אין סטייל, אין באקוועמלאכקייט, אין טראגן און אין ווערט.

פארקויפט בלויז דורך נעשאנאל שאפס דירעקט צו דעם טרעגער צו אונזער איין-און-איינציקן פרייז

סוטס, פאל קאוטס

אווערקאוטס און טאקסידאס

$23.00

National Clothes Shops

10118 JASPER AVE.

EDMONTON ALTA.

לאמבער און מילארבעט

א פולשטענדיקער סטאק פון טרוקענעם מאטעריאל צו נידעריקע פרייזן

מיר מאנופעקטשורן סטאר און אפיס פיקסטשורס אין הארטע אדער ווייכע געהילץ

לאזט אונז אייך געבן א פרייז.

W. H. CLARK & CO. LTD.

109 St. Edmonton Phone 24 366

פוס באקוועמלאכקייט

איז אין א גרויסער מאס אפהייניק פון א גוטן שומייקער

זעט

LAMB BROS.

מיר קומען און מיר דעליווערן

טעלעפאנירט 22 235

Cor. 5th and Jasper, Edmonton

עדמאנטאן אויפמערקזאם עדמאנטאן

מר. י. באלצאן

איז דער קארעספאנדענט פאר "דאס אידישע ווארט" אין אייער שטאט און אומגעגנט.

מיר בעטן אלע סעקרעטארן פון די עדמאנטאנער ארגאניזאציעס צו איבערגעבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. י. באלצאן.

טעלעפאנירט צו אים 24 209

פאר סובסקריפשאן און אנדערע געשעפטס אנגעלעגנהייטן, ווענדעט זיך צו אונזער באלזאן פארטרעטער

מר. א. וויגאראדסקי, 10141—96טע סט. טעלעפאן 27 336

צוויי גוטע פלעצער צו שטיין ווען אין

עדמאנטאן, אלטא.

ראיאל דזשארדזש האטעל

רייטס, $1.50 און העכער

לילאנד האטעל

א היימישע אטמאספערע צו א

רייטס, $1.00 און העכער

ר. ע. נאבל, מענעדזשער

Classified Section קלאַסיפייד סעקשען

סעצישלע פריזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס פאר "אייטם ריי"	פאר 3 מאנאטן $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

טענץ יעדע נאכט אין אונזערע קלאַסן
מיט ווינניפּעג'ס בעסטע מענצער
גוטע פארטנער פאר אלעמען
קאמפּליט קורס. פּריוואט לעסאָנס $5.00.
PROF. AND MISS SCOTT
200 Portage Ave. Next Lyceum. 88 106

BANDY BROS.
לערער פון אלע סטיילס טאַפּ און סטיידזש
טענץ. קינדער און דערוואקסענע.
סטודיאָ:
505 Winnipeg Piano bldg.
טעלעפאָן 26 526

מיטשעל און מיטשעל
רעניסטרירטע פּעטנט אטארנים, 718
מעקאינטייר בלאָק, ווינניפּעג. פּעטענטס.
טרייד מארק געגומען אין אלע לענדער.
ריזאנאבלע טערמס. טעלעפאָן 88 747.

מרס. י. פערלמאן
דרעסמאכערין
נייעסטע פאל מאָדעלן
דרעסעס און אוטפיטס
מעסיקע פריזן
482 Balmoral St. Ph. 30 902

געלט!
פאר אייערע באַלדיסע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאָנאטן צו באַצאָלן עס צוריק.
ריזאָנאבל ריינטס. פּינקטלאכע באַדינונג.
שטריינג פארטרויליך
אפן טעגלאר ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
738 Somerset Block, Winnipeg.
Phone 24 789

R.B. ORMISTON
פלאָריסט
שיינע סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן
עס. איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

דיינקט!
אידישע יום טובים מיינען נייע סוטס און
אווערקאוטס
געניין אדער פארטיק געמאכט
$25
SCANLAN & McCOMB
417½ PORTAGE AVENUE
טעלעפאָן 22 282

A. MUIR
אוטאָמאָביל רעפּערירער
דיקא פיניישינג סטייישאָן
פענדערס אין באדי ריפּעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אינשורענס
די עלטסטע אד. ראיעלסטע לעבנס,
פייער און אוטאָמאָביל פאליסעס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר
קויפער און פארקויפער. מאָרטגעדזשס
און לאָאנס אונזער ספּעציאַליטעט.
שיפס קארטן און געלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון נוטע געשעפטן
אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעהן
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main St. Phone 51 000

געשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

צו איבערגעבן א סטאר מיט א זעקס רום
וואוינונג, אין א גוטן לאקיישן. רענט ביליק. זיך ווענדן ד. א. וו. באקס 1564.

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

א דערפארענער גיטער העברייאיש-אידישער לערער, א געוועזענער לערער אין א אידישער גימנאזיע, א באַ, זוכט א שטעלע אין קאנטרי. מעסיקער געהאלט. ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 1754.

"דער קיבעצער" אין רידזשענט טעאטער

אט האט איר א געלעגנהייט צו זעען
א בילד און. אויסצולאכן זיך וויפיל אייער
הארץ גלוסט. איר האט געוויס געהערט
פון דער דאזיקער בילד, פארפעלט עס ניט
צו הערן און זעען היינט, מארגן און דאנערשטאג. דער ברימטער אידישער מר
ווי קאמיקער הערי גרין טרעט אויף אין
דעם בילד אין א העכסט קאמישער ראָל,
און ער זינגט דאס פּאפּולערע ליד "ראזשינקעס מיט מאנדלען". זעט און הערט
עס אין רידזשענט טעאטער, זאגט אייערע
פריינט וועגן דעם. זיי וועלן אייך דאנקבאר. זיין ווען זיי וועלן זעען דאס דאזיקע
בילד. געדייגט דעם נאמען — "דער קיבעצער", — היינט, מארגן און דאנערשטאג
אין רידזשענט טעאטער.

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

פרויען דרעס סטאר, גוטער מענגט און
א גלענצענדע ביזנעס פאר א פרוא מיט
א קליינעם קאפיטאל. איבערצייגנדע אויסקינפטע וועלן אייך צופרידנשטעלן. פרעגט
זיך באלד אן ביי שעפּס איידשענסיס.
א 8 רום הויז אין סטעלא עווענוי. ניט
ווייט פון מיין סטריט. שיינע ליכטיקע צימערן מיט אלע מאָדערנע איינריכטונגען.
ניי אויסגעדעקארירט. מוז באלד פאר-
קויפט ווערן. זעט זיך באלד מיט אונז. די
הויז וועט אייך זיכער געפעלן און דער
פריין אין זייער ביליק.

צו פארענטן
סוויטס פון 2 ביז 5 רומס, אין 12
פארשיידענע בעסטע אפארטמענטס. פריין
פון 25 ביז 65 דאלאר.
אוב איר דארפט א סוויט אדער א הויז
קריגן ביי אונז דעם גרעסטן אויסוואל,
אין אנקלאנג מיט אייער געשמאק און פאר
דעם פריין וואס איר דארפט.
געלט צו לייען אויף 6½ פּראצענט.
אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

צו פארקויפן א הויז אויף מאטעסאן עוו.
נאענט צום בית יתומים. א פולשטענדיג
מאָדערנע הויז. פריש רעמאנטירט איבע-
ראל. 7 רומס און צוויי שיינע בעד רומס
אין "אטיק". הייסע וואסער באהייצונג.
אלע באקוועמלאכקייטן. א באַרגען. טע-
לעפאָנירט 56 422 פאר אפּאינטמענט.

צו פארקויפן א פערשען לעם קאוט, גע-
טרימט מיט סייבל. סיין 38. טעלעפאָנירט
אוונטן 53 822.

S S S S S S S S S S

הייזער צו פארקויפן
א גוטע 6 רום פולי מאָדערן הויז אויף
בעווערמאן עווענוי, איסט פון מיין סט. א
ריכטיקער סנעפּ פאר $3,500, מיט
$1,200 קעש. ווענדן צו
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
or Evgs. 503-007

לאָקסטאָן עווענוי — $4,300
איסט פון מיין סטריט
ארום מיין סטריט, האלב אומזיסט פאר
א גוטן קעש פיימענט. האל, לייוונג רום,
דיינינג רום און קיטשען; דריי נוטע סיי-
זעס בעד רומס און באד רום און איין
בעד רום אין עטיק. אוק פיניש און מייפּל
פלאָרס. סליפינג פּארטש. נאראדזש. 33
פוס לאט. אין גלענצנדן צושטאנד.
Oldfield, Kirby & Gardner
Realtors
234 Portage Ave. Ph. 21 371 or 35 727

:: צו פארענטן ::
FOR RENT

צו פארענטן א רום אין א פריוואטער
נייער היים, סינגל אדער קאפּל, לעבן מיין
סט. 178 מעטקאלפ עווע. טעל. 52 848.

צו פארענטן א זעקס רום הויז. זיך ווענ-
דען צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פארענטן א פינף רום סוויט, הייסע
וואסער, עלעקטריק אויוון. זיך ווענדן
אין 576 קאלארזש עווענוי.

צו פארענטן א 4 רום סוויט, ניי דעקאָ-
רירט, אין ראזגלען אפּארטמענטס. לוקסי-
דיקע הייסע וואסער, עלעקטריק אויוון.
ביליקע רענט. מען קאן אריינטרעטן צו יעדער צייט. טעלעפאָנירט 51 254.

צו פארענטן א געפּוירנישטע אדער ניט
געפּוירנישטע רום, מיט אדער אן באדד,
זיך ווענדן אין 471 קאלארזש עווענוי.

רעדוואוד אפּארטמענטס
קארנער מיין און קאלעדזש
א גרויסער צוציענדיקער פיר רום סוויט
אין דעם פאפולערן בלאק. איצט צו האבן
פאר $52.50 א מאנאט.
טעלעפאָנירט צום קערטייקער
55 175
THE EMPIRE LOAN CO.
Agents
701 Union Trust Building

NOKOMIS BUILDING
הארגריוון און קאמבערלענד
ווינינסווערטער גראונד פלאר ספּייס
צו פארענטן. פאסיק פאר לייכטער
מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. ניי-
עריקער אינשורענס רענט.
THE J. McDIARMID CO., LTD.
201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

צוויי 5 רום סוויטס אין א נייער אפּארט-
מענט הויז, אוק פלאָרס, פרענטש טירן,
עלעקטריק אויוון. רענט 50 דאלאר.
צוויי 5 רום באנגאלאוס, אוק פלאָרס,
פרענטש טירן און א גרויסע גלעזערנע וועס-
ראנדע. רענט 25 און 30 דאלאר. זיך
פרעגן באלד אין 84 סאלטער סטריט, טע-
לעפאָן 600 29.

צו פארענטן א גראסערי און קאנפעקשא-
נערי סטאר אין אן אויסגעצייכנטער לא-
קיישן. קיין סטאק איבערצונעמען. די
פיקסטשורס קאנען געקויפט ווערן ביליק,
אדער גערענטעט ווערן. א גוטע געלעגנ-
הייט פאר'ן ריכטיקן מאן. די סטאר האט
7 רומס פולי מאָדערן. קאן גערענטעט ווע-
רען מיט אדער אן די רומס. זיך ווענדן
צו דאס אידישע וואָרט באקס 1706.

ניט געפּוירנישטע סוויטס צו פארענטן
ראמאנא קאורט
269 פּרינסעסס עווע.
גרויסע דריי רומס און באד, אלע מיט
דרויסנדיקער באלויכטונג, זייטיקע דעלי-
ווערי, עלעקטרישע אויוונס. $37.00 ביז
$41 א מאנאט; זיך ווענדן צום קערטיי-
קער פון בלאק.

NEW PALACE THEATRE
היינט
"ווילד קאמפּאני"
קאמעדיע, פאקס נייעס

QUEENS THEATRE
מארים קראנער, דירעקטאר
דזשא. גרינבערג, גענעראל מענעדזשער
דזשייקאב יונגמאן, קא. מענעדזשער
צו דער ערעפענונג פון נייעם
סעזאָן 31—1930
ווילקאמען אונזערע געסט!
די אידישע אקטיאָרן יוניאָן פּרעזענ-
טירט די ווייי באליבטע קינסטלער
מאָרים קראנער
און
דזשאנעט פאסקעוויטש
צוזאמען מיט א געקליבענער קינסטלער
געזעלשאפט, אנפאנגענדיק
דאָנערשטאָג אָוונט אָקט. 2
(מוצאי יום-כפור)
אין א פּראכטפול שיין לעבנסביל
אין ראָד פון לעבן
אין דריי אקטן, פון בן יוסף
פרייטאָג און שבת, אָקט 4-3
די שיינע זיסע הארציקע אפּערעטע,
מיט שיינער זיסער אידישער מוזיק
קענינן פון מיין הארץ
אין 3 אקטן, פון ווילאיאם סיגעל

עקסטרא! עקסטרא!
א ספּעציעלער פּראגראם און א שיינער
קאָנצערט
וועט אויפגעפירט ווערן
זונטאָג דעם 5טן אָקטאָבער
אלע דריי פּארשטעלונגען ווערן אויפ-
געפירט פון מארים קראנער
מוזיק פון סעמועל פוינלענעסט
אויסגעשטאטעט פון איזידאר קליין
אונזער קאמפּאני:
מענער פּערסאנאל—מארים זילבער-
שטיין, איזידאר קליין, הייימי ראָזאַ-
פּארט, מארים אפּעל, הייימי פיינשטיין
און סעמועל פוינלענעסט
פרויען פּערסאנאל—עני שאפּירא, סילי
ליפּצין, פּוירל פוינלענעסט, פּאולין
שייפער און סארא קראנער

REGENT THEATRE
מיין סטריט ארום לאָנאן
דינסטאג, מיטוואך און
דאָנערשטאג
סעפּט. 30 און אָקט. 1 און 2
די גרעסטע דורכאויס ריידנדיקע
געלעכטער סענסאציע פונם יאר
הערי גרין
אין
"דער קיבעצער"
הערט הערי גרין זינגען
ראָזינקעס מיט מאנדלען
אויך
א דורכאויס ריידנדיקע קאמעדיע
א סקרין סנעפּ שאט
פאקס מואוויטאָן נייעס

פּאטראניזירט אונזערע אדווערטייזערס

[איר זייט תמיד וועלקאם ביי ווייל'דער'ס]

ספּעשל פאר יום-כפור
נאכפאלגנדיק אונזער טראדיציע מיט א יאר צוריק,
וועלן מיר פארטיילן ווידער
חלשות טראָפּנס
--- פריי ---
צו העלפן אייך מאכן אייער תענות גרינגער
Joseph Wilder—Druggist
ST. JOHN'S PHARMACY — Main St. at Mountain — PHONE 55 949
NORTH END PHARMACY — Main St. at Pritchard — PHONE 56 398
CENTRAL DRUGS LTD., NOTRE DAME AVE. PHONE 28 675

לשנה טובה תחתמו
מיר האפן אז מיר אלע וועלן מארגן אויסבעטן א גוט יאר און מיר וועלן
אלע האבן א גרענגן תענות.
ווען איר קומט אהיים פון שול מאכט א המוציא אויף פערלמאנס מוציא חלות
און איר וועט זיכער האבן הנאה פון אייער מאָלצייט
פארגעסט ניט אז מיר האבן ארייננגע-
בראכט אין דעם לאקאלן מארקעט א
נייע פארשיידנארטיקייט פון ברויט,
ראלס און זיסע באנס . . . איר קאנט
אויסקלייבן "עדן סארט ראל אדער באז
צוצופאסן אייער געשמאק.
PERLMAN'S QUALITY BAKERY — P.Q.B. — 510 SELKIRK AVE. PHONE 51488
סטאָרקיפּערס! אונזער פערלבראָ ברויט וועט אייך
ברייננען נייע קונים אין אייער סטאָר
קויפט און עסט פערלמאנס קוואליטי ברויט
PERLMAN'S QUALITY BAKERY
JULIUS PERLMAN, Manager
514 Selkirk Ave. Phone 51 488

בלוטיקע טעג
דאָמאן
(פארטזעצונג)

די ביידע פרויען זיינען געווארן זייער
גוט באפריינדעט; די דייטשע גרעפען,
וועלכע איז אין אמת'ן געווען אן אייער-
לע, א גוטע נשמה, האט קאנען געלערנט
די אידישע פרוי און זי האט איר זייער
געשעצט. די ביידע פרויען האבן זיך גע-
ליבט ווי שוועסטער.

— געוויס לאנגווייליקט איר זיך, גרע-
פין, אימער נאר ארומצוגיין אין וואלד,
— האט דער אלטער פרידלאנדער אמאל
געזאגט צו איר, — ווי וואלט געווען וועז
איר וואלט אמאל מיט רחל'ען געמאכט
א לאנגן שפאציר?

— איך ווייסט דאך, אז איך וויל ניט
אז מען זאל מיך דערקענען דא, — האט
מאריע לויזיג געענטפערט, — דא זיי-
נען נאך דא פילע פריינט פון מיין מאן,
וועלן ווילן נאך פון מיר נעמען ראכע
פאר דעם גראף דערפאר וואס איך האב
אים געשטערט אין זיינע פלענער. דערצו
האב איך נאך מייתע אייגענע שונאים,
וועלכע זוכן יעדע געלעגנהייט מיר אומ-
גליקלאך צו מאכן. עס איז בעסער, אז
איך ווייז זיך ניט צו אָפט צווישן מענשן.

דער אלטער פרידלאנדער האט איר
אבער דערקלערט, אז דא איז וואלד אין
ניטא פאר וועמען מורא צו האבן.

— צרות און אומגליקן, — האט ער
געזאגט, געפינט מען נאר אין די שטעט,
וואו די מענשן זיינען דא. די מענשן הא-
בען געמאכט די וועלט פאר א יאמער
טאָל. זיי קריכן איינע איבער די אנדערע
ווי די ווערים, און רייסן זיך און בייסן
זיך ווי די ווילדע חיות. דא אבער אין
וואלד, ווייס פון מענשן, הערשט רו און
פרידן. אַ, גרעפין, איר זייט דא פאל-
שטענדיק זיכער.

די גרעפין פאן סאלעם איז אבער נאך
אימער געווען פארזיכטיקער און זי האט
ניט געוואלט גיין מיט רחל'ען אליין
— אויב איר ווילט, — האט דער אל-
טער פרידלאנדער געזאגט, — וועל איך
גיין אין דארף און אויסזוכן א באגלייטער
איר ווייסט דאך אז די דארפס פרויען
זיינען גוט באקאנט אין דער גענגט און
מען קאן זיי פארטרויען. ווילט איר גרע-
פין קריגן אזא דארפס פרוי?

די גרעפין האט איינגעוויליקט און דער
אלטער פרידלאנדער איז אוועק אין דארף
וואו ער האט געהאט זיינע באקאנטע פון-
ערים, אום ביי זיי נאכצופרעגן אויב עס
איז ניטא אזא פרוי וועלכע זאל וועלן
גיין מיט אזא דארפס פרוי.

— אזא געוויס, — האט רחל געענט-
פערט, — מען קאן זיך אויף איר פארלא-
זען.

— אין דאן וויים קיינער ניט אזוי גוט
די גענגט ווי זי. גייענדיק מיט וואלדיס-
קאן דארף איך קיין מורא ניט האבן.

און אזוי איז די גרעפין פאן סאלעם
געגאנגען אין וואלד אליין, אין דער באַ-
גלייטונג פון איר ערגסטן שונא פאני
יאדווינא.

די שיינע פאליאטשקע, די פארקליי-
דעטע וואלדיסקא האט אויסגעזעען צו
זיין שטארק אומצופרידן מיט זיך אליין.

— פארדאמט, — האט זי געמור-
מעלט, אז די גרעפין האט איר ניט גע-
פאגט הערן, — איך האב איר ביז איצט
נאך ניט געקאנט איינגעבן דאס גיפט, ניט
איר און ניט איר פריינדין דער זשידאוו-
קע. איך טראג עס שטעדיק ביי זיך און
דאך האב איך ניט געהאט די געלעגנ-
הייט.

(פארטזעצונג פאלגט)

אין פעלעם טעאטער
היינט ווערט געוויזן דאס אויסערגע-
וויינלאך אינטערעסאנט בילד "ווייל'ד
קאמפּאני" געשפּילט פון אן "אל סטאר
קעסט." דאס בילד שטעלט מיט זיך פאר
ווילדע וועגן און דזשען טעג, זייער שפּא-
נענד, אינטערעסאנט און אמוזירנד. עס
ווערט אויך געוויזן א דורכאויס ריידנדיקע
קאמעדיע און פאקס נייעס. זעט און הערט
עס אין פעלעם טעאטער.

גרויסע בארגענס
אויף
בענס
מיר קאנען אייך פארזארגן מיט בענס
פון יעדער קוואליטעט
1½ בושל בענס, ____ **5c** יעדער
2 בושל בענס _____ **6c** יעדער
SHRAGGE METALS LTD.
King and Sutherland
Phone 57 101-2

יום-כפור
אינ'ם טאג פון יום-הדין ווען איר שטייט אין שול און איר שלאגט זיך
על חטא אויף אייערע זינדן, דארף ניט נאר אייער געוויסן זיין ריין, נאר
אויך אייערע קליידער דארפן על פי דין ריין זיין, און אלצדינג וואס גע-
פינט זיך ביי אייך אין הויז.

געדיינקט, אז איך וועל פאר אייך, מיט פארגעניגן, אויסרייניקן אלע אייר
ערע זאכן ווי איך האב דאס פריער געטאן. זינט 1905 האב איך באדינט
די אידן פון ווינניפּעג און אומגעגנט מיט דער בעסטער
דריי קליינינג מערווים
אלע ארבעטן וואס קומען ארויס אין מיין פּלענט באקומען מיין פּערזענ-
לאכע אויפזיכט. קיין זאך גייט ניט ארויס ביז עס גייט ניט דורך מיין
פּערזענלאכע עקזאמינירונג.

מיר ווילן פאר אייך דריי קליינען:
טיים, גלאוס, העטס, סוטס, דרעסעס, קאוטס, קוירטענס, דרעיפּס, קארפּעטס און א. וו.

אין פארלויף פון דעם נייעם יאר זייט זיכער צו באקומען די בעסטע
באדינונג און גארנטירטע צופרידנהייט.

מיין מאָטאָ איז: צופרידנהייט אין ארבעט און באדינונג

שיקט אלע אייערע קליידער און אלע אנדערע זאכן צו
MORRIS CLEANERS & DYERS
744 ALEXANDER AVE. PHONE 87 013
מ. מארקאָוויטש, מענעדזשער

אויפמערקזאם סטאָרקיפּערס פון מערב קאנאדע
$100,000 דריי גודס
מיז פארקויפט ווערן אין א קורצער צייט, סרופּלוס סטאק פון עטלאכע גרויסע
פעקטאריס געקויפט צו נידעריקער פון קאסט.
סטאק באשטייט פון
מענס און באיס קלאָדינג — יארד גודס — דזשענטס פּוירנישינגס
מענערשע, ליידיס און קינדערשע בוטס, שיך און ראָבערס
אייער געלעגנהייט צו אנפילן אייערע שעלוועס מיט סטאק וואס איר קאנט
פארקויפן צו נידעריקע פּרייזן מיט גרויסע פּראפיטס
שרייבט אדער קומט צו
M. SORONOW & SONS
192 LOGAN AVENUE — WINNIPEG
PHONE 88 881 RES. PHONE 43 746

קויפט זיי 6 אין א קארטאן

Westinghouse
Mazda Lamps
שפּאָרט געלט
לייגט אוועק אייער סטאק פאר די
ווינטער מאָנאטן
איצט

באהאלט דעם נייעם פּריין ליסט	איינוועניק גלאזירט INSIDE FROSTED					פלאם קאליר FLAME TINT			איינוואָרי IVORY		
	A 17	A 19	A 21	A 21	A 23	A 19	A 21	F 15	A 19	A 21	F 15
	15 watt	25 watt	40 watt	60 watt	100 watt	25 watt	40 watt	25 watt	25 watt	40 watt	25 watt
ליסט פּריין פאר לאמפּ	.25	.25	.25	.25	.45	.35	.35	.50	.35	.35	.50
פּריין פאר 6 לאמפּן	1.50	1.50	1.50	1.50	2.70	2.10	2.10	3.00	2.10	2.10	3.00
ספּעשל קארטאן פּריין	.40	1.40	1.40	1.40	2.50	1.90	1.90	2.70	1.90	1.90	2.70
איינשפּארונג	.10	.10	.10	.10	.20	.20	.20	.30	.20	.20	.30